

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2959 — nočna 2994, 2994 in 2959

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ček račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2999

SCOUVENEC

Madjarske „volitve“

Madjarski parlament šteje 245 poslancev. Volijo jih na podlagi volilnega zakona, ki menda med kulturnimi državami nima primere. Nove volitve, ki so bile z večerajšnjim dnevom končane, so se začele že 31. marca in sicer so bile javne za 199 volilnih okrožij, tajne pa za 7 večjih mest s skupno 19 poslancev, med tem ko sta večeraj, dne 7. aprila, volili Budimpešta svojih 25 in Hodmezővársarhely svoja dva poslanca, in sicer tudi tajno. Z javnimi volitvami je bilo torej izvoljenih 199 poslancev, 46 pa s tajnimi. Od teh je dobila Gömböševa združena vladna stranka 185 poslancev, stranka malih kmetov Tiborja Eckhardta 18 poslancev, krščanski socialci 6 poslancev — toda številke še niso zaključene. Z drugimi besedami je dobila Gömböševa stranka v novem parlamentu masivno večino, ki je tako močna, da vlada dela, kar hoče, ker tista peščica opozicije, ki si sicer lahko zapiše v svoje dobro, da je izvoljevala »moralno zmago«, dejansko v parlamentu ne prihaja v poštev. Gömböš je z volilnim zakonom, ki je bil izdan po komunistični revoluciji Bela Kuna z izrecnim namenom, da zavaruje oblast protirevolucionarnih strank, sedaj naravnost pomodral opozicijo s temeljitostjo, ki je niti zgodovina madjarskega parlamentarizma, ki je sicer tako pestra v zasmeševanju demokracije, dozdaj ne pozna. Celo Bethlenove volitve leta 1931, o katerih je svetovni tisk takrat trdil, da so edinstven primer organiziranega nasilja, ki mu je najti primera samo še v Romuniji, so bile v primeru z Gömböševimi volilno maskarado še vzgled demokratske svobode.

Da bo Gömböš v stanu izkoristiti javnost volitev in vse druge ugodnosti, ki jih volilni zakon daje vladajočemu režimu na razpolago, o tem ni dvomil nihče. Da bo vladna stranka pri teh volitvah »zmagala«, je vedel vsakdo, toda da bo režim izbral brezobzirno vsa sredstva — po sodobnem kino-žargonu bi rekli stoočestvo — da se ne bo oziral niti na svoje zaveznike, s katerimi je pred volitvami sklenil volivne sporazume, tega mnogi niso pričakovali. Saj je znano, da se je Gömböš posrečilo znebiti se grofa Bethlena in z njim vred vse imovite visoke aristokracije le s pomočjo Eckhardta, voditelja stranke malih kmetov, ki je v zadnjem parlamentu štela 25 poslancev in ki ji je ministrski predsednik v volilnem sporazumu obljubil, da jih bo v novem parlamentu dobila vsaj 50. Tudi del krščanskih socialcev pod vodstvom Wolffa in Ernsta je paktiral s predsednikom vlade, pričakujoč od tega nekaj političnih odpadkov. Na splošno so mislili na Madjarskem in tudi pri sosedih, da je Gömböš kaj na tem, da izžene iz režima tisto redko, a bogato plast aristokratskih veleposesnikov ter prenese težanje politične oblasti na Madjarskem bolj proti levičarjem, da se v večji meri nasloni na male sloje, predvsem na svobodnega malega kmeta. Kakšna utvara! Kako so se vsi prevarili!

Ves politično-upravni aparat je dobil nalogo, da naj pri volitvah navija brez ozira na kakšne volivne sporazume izključno le za vladne kandidate. Tibor Eckhardt je na predvečer prvega volilnega dne doživel v Debrečinu, kjer je bil gotov, da dobi mandat, presenečenje, da kandidature njegove liste niso potrdili, češ, da »manjka 25 priporočilnih podpisov«. Tibor, ta lepi Tibor se je sicer razjezil, proglasil je volilni pakt za brez vrednosti, izjavil, da gre sedaj v opozicijo, toda prepozno, kajti vso predvolilno dobo je agitiral za Gömböša in njegov režim, in navduševal volilce za vladni program. Kako naj sedaj njegovi lastni volilci verjamejo, da to ni res!

Takoj drugi dan se je videlo, kako je ta manever, če moremo prelom dane besede sploh imenovati še manever, uspel. Ves politično-upravni aparat je navalil na opozicijo. In to z znanimi metodami, ki jih je že pred 80 leti tako nazorno opisoval za zapadne kulturne poslušavce angleški zgodovinar Wickham Steed. Pa saj ni treba tako daleč nazaj. Hitlerjevski »Angriff«, ki se je pred par dnevi bavil za madjarskimi volitvami, jih je zopet naštel. Navodila političnemu uradništvu, da mora voliti za vladnega kandidata pod kaznijo odpusta iz službe brez pokojnine. Navodila orožništvu, da poagritira med volilci za vladnega kandidata. Razpisi davčnih uprav, da bodo rubile zaostale davke pri čez glavo zadolženemu kmetu, če bi volil proti vladnemu kandidatu. Okrožnice bančnih zavodov, da bodo odpovedale vsakemu kreditu, ki bi nasprotoval kandidatu vladne liste. Migljaji trgovcem in obrtnikom, da bodo izgubili koncesije, če bi dali svoje glasove opoziciji. Nasveti vsem delodajalcem, da naj pazijo, kako bodo volili uslužbenec, ker sicer bi jih morala vlada klicati na odgovor. Priporočila, prinesena dobesedno na koncu bajoneta v delavske domove in borne kmetijske hiše najemnikov, da bodo oblasti vodile račune o njihovih glasovih. K tem bolj maskiranim in prikritim pritiskom so se pridružili še drugi. Ponekod so orožniki s kordonom zaprli opoziciji dostop do volišča. Drugod so jih obkolili in držali ves dan kje v predmestju do zaključka volitev. Zopet drugje so šikanirali z volilnimi imeniki, češ da imena niso prav vpisana, ali onemogočili opozicijo, češ da niso sprejeli kandidatove prijave. Znan je primer, da so razdrli most čez reko, da volilci niso mogli do volišča. Poleg tega vsega pa so bile volitve še javne in je vsak volilec, ki je šel imel poguma, da se je preril skozi vse peklenske ovire in da svobodno izrazi svoje politično prepričanje, naenkrat stal pred srepimi pogledi svojih političnih predstavnikov ali poslodavcev, ki so se zarili vanj in mu slednjič zašibili kolena. Dejanjsko so vladni kandidati »prodrli« v 50 volilnih okrajev brez protikandidatov. »An-

Konferenca velesil v Stresi se zavija v vedno večji dim

Anglija rešuje Nemce iz zagate

Italija je prevzela vodstvo v odporu proti germanofilski politiki Anglije - Spricho needinosti med velesilami postaja igra Nemčije čimdalje lažja

London, 8. aprila. c. Danes se je vršila toliko pričakovana seja angleške vlade. Na tej seji bi moral lord Eden poročati o svojem dolgem potovanju po Evropi. Toda lord Eden je zbolel in na seji je bilo zato samo prečitano poročilo o njegovih zaključkih glede položaja v Evropi. Seji niso prisostvovali vsi člani vlade in zato je bila debata sama zelo počasna in neodločna. Zatrjuje se samo, da je predsednik vlade MacDonald znova začutil, da je sedaj prišel njegov čas, da zopet poseže v svetovno politiko na svoj znani mesijanski način, ki si ga je ohranil še iz časov, ko je bil socialist. Da je MacDonald v tem popolnoma uspel, se vidi najbolj iz tega, da je bilo po seji sporočeno, da bo odšel na konferenco v Stresi sam MacDonald na čelu angleške delegacije. Sicer je bilo sklenjeno, da bo to sporočil parlamentu jutri sir John Simon obenem v obširnejšo izjavo vlade o mednarodnem položaju. Toda MacDonald je popoldne sam odšel v parlament in tam svojim tovarišem izjavil, da gre v Streso.

Borbo proti Angliji vodi Mussolini

Tako se zmeraj bolj zaostruje napetost, ki se te dni razpletala med Francijo in Italijo na eni strani in med Anglijo na drugi strani. Borbo proti Angliji je tokrat prevzel sam Mussolini, ki bo najbrž moral sedaj svoj pripravljeni govor v marsičem spremeniti, da mu nato MacDonald ne bi preveč popravljal njegove sodbe o evropski politiki. Stališče Francije je v tem oziru dokaj lahko. V ozadju je bil zadnji čas vendarle Mussolini tisti, ki je hotel z rimskim sporazumom in londonskim komuniquejem stalno hoditi nazaj na svojo glavno misel o evropski politiki, ki je: med Anglijo, Francijo in Italijo izsiliti trozvezo, ki bi nato pritegnila še Nemčijo in tako rešila Mussoliniju tisto njegov največjo idejo tega stoletja: rešiti pakt četvorice velesil, ki bi lahko nadziral Rusijo in Nemčijo hkrati, poleg tega pa še vršiti službo policaja v srednji Evropi.

Položaj Nemčije lahek

Ta tekma za reševanje vodstva v evropski politiki najbolj jasno označuje, kakšen je položaj med velesilami in kako lahek postaja zmeraj bolj položaj Nemčije. Seveda hočejo sedaj nekateri obožiti Anglijo, da sedaj ona rešuje Nemčijo iz zagate. Toda tokrat je pesem o verolomni Albion zelo malo na mestu. Če hoče tokrat Mussolini postaviti svojo tezo o reševanju miru v Evropi, potem se more tudi Anglija še lažje postaviti na to stališče, ker ji interesi njenega gospodarstva in njena imperialna politika nalagajo dolžnost, da za vsako ceno vzdrži mir v Evropi.

Gonja za revizionizem v Angliji

Da pa bo stališče Anglije še bolj jasno, se sedaj Angleška najbrž na namig od zgoraj spušča na tisto polje, ki bo moralo spraviti ostale udeležence konference v Stresi tako rekoč v obup. Danes je namreč londonsko časopisje začelo zopet z odkrito gonjo za revizijo mirovnih pogojev. Borbo v tem smislu je sedaj začel oficijozni »Times«, ki objavlja danes celo uvodnik, v katerem pravi, da je treba razvesti vso evropsko politiko v čisto nove odvisnosti. Mednarodni pravici je treba pripomoči do prodora in to se lahko zgodi samo tedaj, če se ves okvir mednarodnih obveznosti temu primerno spremeni. »Times« še sramežljivo dodaja, da se mora to zgoditi seveda v okviru Zveze narodov. Če je »Times« še nekoliko prikrita, potem pa je socialistični »Daily Herald« nocoj že zelo odkrit in naravnost dolži mirovne pogodbe zapletenosti trenutnega mednarodnega položaja. »Vsi moramo danes nastopiti proti krivicam in kršitvam mednarodne pravice, toda vprašati se je treba, kdo je

ustvaril krivični mednarodni red,« zaključuje ta socialistični list svoja vzpodbudna razmišljanja.

Ker je jasno, da bo francoski delegaciji predsedoval sam Flandin — vesti iz Pariza potrjujejo, da bo francoska vlada na jutrišnji seji sprejela ta sklep — lahko pričakujemo, da bo ta konferenca ena najvažnejših in najbolj zanimivih v vsej dobi povojne politike.

Francosko-ruska vojaška zveza

London, 8. aprila. b. »Express« poroča iz Varšave, da je sovjetska vlada sklenila, da takoj po obisku francoskega zunanjega ministra v Moskvi, priredi veliko manifestacijo za francosko-sovjetsko vojno zvezo. Po tej vesti bo poletelo v mesecu maju iz Moskve v Pariz 7 največjih sovjetskih bombnih letal, na enemu izmed katerih se bo pripeljal v Pariz tudi sovjetski vojni komisar Vorosilov. Dalje bo prišel s to eskadro težkih bombnih letal v Pariz tudi šef generalnega štaba rdeče armade Tuhachevski in večje število višjih vojni častnikov. Sovjetska vojna

delegacija se bo mudila v Parizu nekaj dni. V tem času se bodo vršila važna vojno-politična pogajanja s francoskimi merodajnimi vojaškimi krogi. Kakor se čuje, bo takoj po obisku sovjetskih letal tudi Francija vrnila obisk sovjetski Rusiji in bo poslala izbrano francosko pomorsko eskadro v Odeso.

Nemški častniki - na Poljsko

Pariz, 8. apr. T.G. »Echo de Paris« javlja iz Basela vest švicarske »Nationalzeitung«, da je odločenih 25 nemških višjih častnikov, da nemudoma odpotujejo v Varšavo, kjer jih bodo pri poljski armadi uporabili za instruktore.

Hitler proslavlja Ludendorffa

Berlin, 8. aprila. AA. DNB poroča: Državni kancelar Hitler je kot državni poglavar in vrhovni komandant vse nemške oborožene sile izdal nalog vojski in mornarici za jutrišnji 70. rojstni dan generala Ludendorffa, ki ga naziva največjega nemškega vojskovodje v svetovni vojni. Z drugim odlokom je Hitler odredil, da imajo jutri na vsi državnih poslopih viseti zastave.

Potujčevanje Julijske krajine

»Vpišite se v fašistično društvo, da ne bo prepozno«

Trst, 8. apr. V okolici Trsta, pa tudi po vsej ostali Julijski krajini se je pričela izvajati živa akcija za potujčevanje naše narodne manjšine. Ker se smatra, da postane Slovan Italijan le tedaj, če se vpiše v fašistično stranko ali v eno njenih organizacij ter v njej aktivno sodeluje, se je sedaj zopet pričel izvajati velik pritisk na naše prebivalstvo, da bi se v čim večjem številu vpisalo v fašistične organizacije. Tako je poveljnik fašistične mladinske organizacije Fascio Giovannile di Combattimento iz San Dorlita izdal proglas na prebivalstvo tega kraja, v katerem ga poziva, da se vpiše v organizacijo. Vodka omenje-

ne organizacije v pozivu med drugim poudarja: »Pozivam vas, da se v masah vpišete v Fascio Giovannile di Combattimento in to čimprej, da ne bo še prepozno in še preden se boste znašli pred težkimi, ki jih ne boste lahko prebrodili.« — Učiteljem v slovenskih vaseh, ki se drugače volijo, je bilo sporočeno, da se bo njih uspeh v šoli in v zvezi s tem tudi njihovo napredovanje merilo edino s tem, v koliko bodo uspehi, da bodo slovensko mladino vpisali v mladinsko fašistično organizacijo, v tem primeru znano organizacijo Ballila.

Nezaslišne volitve v Gdansk

Navzlic nasilju

Skromna zmaga
narod. socialistov

Gdansk, 8. aprila. (DNB) Končni izid volitev v gdanski deželni zbor je tale:

Nacionalni socialisti 139.200 glasov, socialisti 37.533 glasov, komunisti 6880 glasov, centum 30 tisoč 59 glasov, nacionalna fronta (bela lista) 760 glasov, poljska lista 8100 glasov.

Maja meseca leta 1933 so dobili nacionalni socialisti 107.335 glasov, socialisti 38.103 glasove, komunisti 14.766 glasov, poljska lista 6738 glasov, centum pa 31.399 glasov z 10 mandati.

Po proglasitvi izida volitev je imel predsednik gdanske organizacije nacionalno socialistične stranke Forster govor, v katerem je dejal, da ta rezultat vnovič dokazuje vsemu svetu ne samo, kako je Gdansk nemško mesto, temveč tudi, kako se je njegovo prebivalstvo pridružilo načelom narodnega socializma.

Gdansk, 8. aprila. b. Včerajšnje volitve v deželni zbor so potekle v znaku silovite agitacije narodnih socialistov. Po vsem, kar so uganjali narodni socialisti, se je videlo, da hočejo odnesti isto zmago, kakor v Posaarju, ker so poslali tudi vse predstavnike nemškega narodnega socializma iz Nemčije, ki so z vsemi močmi agitirali v Gdanku. Kljub temu pa zmaga narodnih socialistov ni tako prepričljiva, kakor se je z ozirom na veljkansko propagando pričakovalo. Socialisti so še močni ter so v glavnem ohranili vse svoje sile. Poljaki so dobili okoli 8000 glasov ter so tudi oni ohranili svojo moč. Ves večerajšnji dan je prihajalo tako pred volišči, kakor tudi po cestah

do številnih incidentov. Številni člani napadalnih oddelkov so na vseh koncih in krajih neprestano izvajali incidente, ki so v mnogih slučajih zavzeli nevaren obseg, ki pa jih je policija k sreči pravočasno zadušila ter ni prišlo do večjega prelivanja krvi. Narodni socialisti so dobesedno poplavalili vse ulice z lepaki, proglasi in zastavami. Prišlo je tudi do spopada med Poljaki in nemškimi narodnimi socialisti, zaradi česar je poljski predstavnik vložil protest pri senatu. Predsednik senata je obžaloval te napade in izjavil, da bodo krivci kaznovani.

Ze snoči so narodni socialisti slavili zmago. Na ulicah je bilo izredno živahno.

Poljaki izjavljajo, da je relativna zmaga nemških narodnih socialistov posledica nezasišane terorja, ki se je vršil proti vsem nasprotnikom. Najhujši teror so morali prenašati socialisti, ki pa so se junaka borili.

Rauschnigg pobegnil

Največjo senzacijo pa je davi povzročila vest, da je bivši predsednik gdanskega senata Rauschnigg pobegnil na Poljsko, ker se boji represalij narodnih socialistov. Kakor znano, je Rauschnigg pred par dnevi v nekem listu objavil odprto pismo, v katerem je odločno nastopil proti narodnim socialistom, trdeč, da bi v slučaju, če bi oni prevzeli v Gdanki oblast v svoje roke, pomenilo to smrt Gdanska, zlasti če bi zavladala tam trice-trtinska večina nemških narodnih socialistov, ki bi lahko spremenila tudi ustavo. Zaradi takšne večine nemških narodnih socialistov pa bi gotovo Poljska izvajala represalije proti mestu Gdanku, kar bi pomenilo gospodarsko smrt tega mesta in njegove okolice. To pismo Rauschnigga je povzročilo divjanje pri nemških narodnih socialistih, ki so ga z vseh strani ostro napadali.

Gdansk, 8. aprila. AA. Bivši predsednik senata Rauschnigg je snoči pobegnil iz Gdanska. Mislilo, da je odšel na Poljsko. Po drugih vesteh pa je dr. Rauschnigg še vedno v Gdanku. Ker se je skril pred svojimi nasprotniki.

Akademija
v spomin kralja Aleksandra

Ljubljana, 8. aprila. Nocoj ob 20 je bila v kazinski dvorani žalna akademija ob priliki polletnice smrti mučenškega kralja Aleksandra. Žalno akademijo je priredila Narodna odbrana. Udeležilo se je številno občinstvo, med ostalimi tudi predstavniki vseh uradov in korporacij ter vidnih družtev. Bansko upravo je zastopal pomočnik bana dr. Pirkmajer, vojaško oblast general Jovanovič, mestno občino pa poštupan prof. Jare.

Spominski nagovor je imel predsednik Narodne odbrane dr. Cepuder. Sledile so razne koncertne točke, pri katerih so sodelovali: radijski orkester pod vodstvom Neffata, Betteto in primadonja ljubljanske opere ga. Gjungenac. Vse točke so žele toplo odobravanja.

„Slepič Evrope“

Madjari predlagajo naj Anglija izvrši operacijo nad Češkoslovaško

Berlin, 8. apr. b. »Berliner Tageblatt« objavlja poročilo iz Budimpešte, iz katerega izhaja, da so madjarski vladni krogi zelo veseli, da se Franciji ni posrečilo Poljske nahujskati proti Nemčiji, in da je kljub vsemu pritisku »Poljska ostala najbližja in najbolj zanesljiva oporna točka politične pravičnosti v Evropi«. V zvezi s prizadevanji Anglije izražajo madjarski politiki svojo zadovoljnost, da se je Eden ustavil tudi v Pragi, da se na svoje lastne oči prepriča, da hoče Češkoslovaška daleč nad svojo

griff« je povedal, da je Gömböš dokazal, da je njegov režim najbolj barbarski v Evropi in da se naj Madjarska nikar več ne sklicuje na svojo starodavno »kulturo« in skramota 20. stoletja.

Tako se je zgodilo, da je Gömböš odnesel na volišču »sijajno zmago«. Lahko bo razbopal po deželi madjarski in po Evropi, da »stoji za njim sedaj strnjeno madjarsko ljudstvo«, da »predstavlja politično voljo

madjarskega naroda«, med tem ko je nasprotno res — kar so pokazale volitve v krajih, kjer je bilo glasovanje tajno — da se je ljudstvo oprijelo z veliko doslednostjo opozicije. Gömböš je dosegel svoj cilj. Toda morda se bo kmalu izkazalo v neprilogo Madjarske same — kajti takšno početje je moro naravnost zastuditi tudi pri njenih najbolj prijateljih — da je bila »zmaga« prevelika in da bi bilo mnogo boljše, če bi bila bolj skromna ali vsaj malo manj prozorna!

Laval: Francosko srce bije za Jugoslavijo

Jugoslavanski dan v Franciji

Zbiranje za spomenik kraljev Aleksandra I. in Petra I.

Paris, 7. apr. AA. Zbiranje prispevkov za gradnjo spomenika pok. kralju Aleksandru I. in kralju Petru I. v Parizu ter spomenika kralju Aleksandru v Marseilleu se je začelo v Parizu že večer popoldne in je trajalo ves današnji dan. Prav tako se je vršilo tudi na vsem francoskem in v vseh francoskih kolonijah. Francija je danes hotela pokazati svojo zvestobo spominu na dva preizkušena svoja prijatelja, obenem pa manifestirati svoje trajno prijateljstvo do Jugoslavije.

Mnogo uglednih pariških gospa, nešteta dekleta in deklice so z jugoslovanskimi trakovi na rokavah tekmovali pri zbiranju denarja, ki naj omogoči v Marseilleu in Parizu, da se ovekovčita postavijo dveh jugoslovanskih kraljev. Po zaslugi njihove vneme, nič manj pa zaradi ljubeznivosti Parižanov, ki se pri tej priliki niso dali prositi, ste lahko videli danes na prsih skoraj vsakega parisa v Parizu značko iz kartona v jugoslovanskih barvah s podobo kralja Aleksandra I.

Tudi cerkev je s svoje strani mnogo pripomogla k uspehu današnjega dne. Po nalogu pariškega kardinala-nadškofa so duhovniki v vseh pariških cerkvah pridigali vernikom, naj prispevajo k ovekovčevanju spomina na dva velika francoska prijatelja. Prispevke so zbirali pred cerkvami, gle-

dališči, kini, kavarnami, restorani, na trgih in ulicah, v podzemski železnici itd.

Sodeč po velikem številu Parižanov in Parižank, ki so hodili danes z značkami kralja Aleksandra I., se sme brez pretiranja reči, da se je Pariz odlično odzval snotnji želji Pierra Laval, ki je dejal: Potrebno je, da jugoslovanski narod jutri občuti, da zanj bije francosko srce.

Lavalov govor

V zvezi z današnjo proslavo jugoslovanskega dne je imel snoti zunanji minister Pierre Laval v radiu velik govor, v katerem je dejal:

Kralj Peter in kralj Aleksander sta dve veliki postavi ustvarjalnega patriotizma. Dve usodi sta, ki se dojenjeta in nadaljujeta in ki se jima divijo vsi in ki imata hvalečnost vseh Francozo.

V času, ko nadaljujemo potrebno delo organiziranja miru, v čigar službi je kralj vitez Aleksander padel, se boste spomnili njegove plemenite osebnosti in boste pripomogli, da se ovekovčijo njegov spomin. S svojo gesto boste ohranili tradicijo prijateljstva, ki družijo Jugoslavijo in Francijo. Jutri naj jugoslovanski narod čuti, da bije zanj srce francoskega naroda.

V Londonu so prepričani

Vojna z Abesinijo neizogibna

Italija samo še čaka, da preneha deževje v Abesiniji

Napulj, 8. aprila. b. Jutri odpluje iz Napulja velika ladja »Gange« s štabom gavinanske divizije, ki se že vsa nahaja v vzhodni Afriki. S štabom se peljejo tudi nekatere tehnične čete in mnogo vojnega materiala. Prihodnji teden se bo pričelo tudi z vkrcavanjem in odposiljanjem novega letnika, ki je mobiliziran v Italiji.

London, 8. aprila. b. V tukajšnjih krogih smatrajo, da je vojna med Abesinijo in Italijo neizogibna. Po podatkih, ki jih navajajo angleški časnikarji, je jasno, da Italija samo čaka, da preneha deževje v Eritreji, nakar bo takoj začela z odločnimi vojnimi operacijami proti Abesiniji. Angleški poročevalci pravijo, da ni bila brez ozadja izjava uradnih krogov v Rimu, da je podnebje v Eritreji zelo ugodno

za vojake, ki prihajajo iz Evrope ter da se ni bati nobenih epidemij. Po nekaterih poročilih, ki so jih dobili britanski časnikarji iz zelo zanesljivih virov, pa je že pričela razsajati med italijanskimi vojniki v Eritreji bolezen v manjšem obsegu, ter se torej iz tega vidi, da kljub ni ravno preveč ugodna za vojake, ki prihajajo iz Italije v Afriko. To pa je še začetak in po mnenju britanskih poročevalcev se bo epidemija pričela širiti v pravem obsegu šele tedaj, ko nastopijo zares vroči dnevi, ki jih italijanski vojak ne bo z lahkoto prenašal. Poveljniki vseh italijanskih čet v vzhodni Afriki general de Bono je podal sedaj tudi izjavo, v kateri je ostro napadel Abesinijo, ki jo smatra kot nekulturno državo, v kateri je treba napraviti red enkrat za vselej.

Zakaj je Nemčija proti sovjetom

„Istočasno za svetovno revolucijo in za svetovni mir“

Rudolf Hess v Gdansk

Varšava, 6. aprila. Pošiljam vam posnetke iz velikega govora, ki ga je na predvečer volitev v Gdansk imel namestnik fuhrerja Hitlerja Rudolf Hess v zopolskem kazinu o zunanjih politiki Nemčije, ki smo ga tukaj slisali po radiu. Morda ste ga po posredovanju informacijskih agencij že dobili. V tem primeru samo primerjajte.

Rudolf Hess je v svojem govoru predvsem obravnaval odnose hitlerjevske Nemčije do sovjetske Rusije ter se o tem izrazil tako-le:

»Kdo nam pa more jemati za zlo, če smo nezaupežni in previdni napram vsem mednarodnim sporazumom, pri katerih je udeležena tudi sovjetska Rusija? Ali niso sovjetski državniki opetovano izjavili, da sovjetska Rusija sklepa pogodbe s kapitalističnimi državami — med katere sovjetska država brez dvoma šteje tudi Nemčijo — samo s tem priznanjem namenom, da bi ravno s pomočjo teh pogodb tem državam in njihovemu gospodarstvu škodovala in podpirala svetovno revolucijo?«

»Sicer se mi pa tudi mnogo bolj nepristransko in tudi bolj pošteno, če v odgovornih državnikih sovjetske Rusije zares vidimo voditelje, ki svojo oblast v državi izkoriščajo, da bi z njeno pomočjo uresničili politični program komunizma, kakor pa, da bi jih hoteli ponižati v državnike, ki so zatajili

svoj pravi program, ki jih je ravno spravil na njihove visoke položaje.«

»Program, ki ga sovjetski oblastniki svetovno-nazorno širijo in se zanj zavzemajo, je svetovna revolucija. Program našega narodnega socializma pa je tak, da ima veljavo samo za Nemčijo in za Nemce, ki ga naši fuhrerji nečesto nikomur vsilijo. Če boljševiškim vodjem priznamo značajno in za nje pošteno obnašanje, potem moramo v njih videti vedno le apostole svetovne revolucije. Zato se nam zdi malo čudno, kako bi v isti sapi mogli biti tudi apostoli za svetovni mir kot podpisniki kakšnega mirovnega pakta.«

»Zelo pikantno je čitati, kako zastopniki svetovne revolucije napijajo zdravice na angleškega kralja, ki je sorodnik carja Nikolaja, ki je bil od zastopnikov istega boljševizma na malo čuden način v jekaterinenburgu odstranjen. Nam se ne zdi verjetno, da je kjerkoli na svetu kakšen monarh, ki bi se boljše skladal z boljševiško svetovno revolucijo, kot pa ruski. Če se Nemčija le teško odloča, da bi sklepala pogodbe z državami, ki javno propagirajo svetovno revolucijo, in to z vsemi sredstvi, potem moramo priznati, da temelji naše nezaupežnje v preprčanju, da taka država ne more istočasno, ko se bori za revolucijo, skrbeti za mir in za obstoj naše kulture.«

W. R.

Uspehi „kljukas'e vzgoje“

„Rešite mladino propadanja!“

Značilen proglas nemške vlade na starše in vzgojitelje

München, 7. aprila. b. Narodno socialistična stranka se vedno ponaša, kako je znala Nemčijo obnoviti in nemško pleme preroditi k novemu, zdravemu življenju. Dogodki lanskega 30. junija, ko je umor cele vrste najvišjih vodij narodnega socializma razgalil vse globine moralne pokvarjenosti in grobojice, ki je v teh krogih vladala, so že pokazali na resnične vzgojne možnosti narodnega socializma. K temu se sedaj pridružuje še značilen proglas, ki ga je objavil državni namestnik pokrajine Hannover dr. Egger s soprodpisom predsednika višjega deželnega sodišča Hasemanna. Proglas je namenjen vsem staršem in vzgojiteljem ter jih poziva, »naj vendar posvetijo več pozornosti naraščajoči mladini.«

Iz proglasa, ki ga je objavilo vse nemško časopisje, posnemamo samo nekaj točk, ki pričajo, kakšne razmere morajo vladati v teh krajih, ki jih narodni socializem vzgaja sedaj že drugo leto, da so prisilile državne oblasti do tega koraka.

»Razne sodne razprave, pravi proglas, »posebno pa razprava o okoliščinah Schwagstorferjevega umora, so odprle tako strašne vpogled v moralno življenje mladine, da se kot odgovorni meje čutimo naravnost primorane pozvati vse starše in vzgojitelje po mestih in po deželi, naj branijo mladino pred propadanjem. Pri tem ugotavljamo, da teh strahot moralnega propadanja nismo našli samo po mestih, ampak da so se razpisale posebno po podeželju, kjer opažamo, da izgaja čedalje bolj vsako pravo nadzorstvo nad mladino, ter da so začeli prevladovati čudni moralni pojmi med mladimi. To je propadanje, ki postaja nevarno za družino in za narod. Zato naj pozivamo vse, starše, učitelje in odrasle, naj skrbno nadzirajo mladino doma in v šoli ter izven nje, naj predvsem pazijo, s kom otroci občujejo. Naj nadalje v pravem času poučijo mladino o spolnih vprašanjih, naj opozarjajo doraščajoče otroke o nevarnostih, ki prežijo na nje posebno od strani neodgovornih pokvarjenih tipov, ki izpodkopljejo pravilen in naraven razvoj človeške naravi in potiskajo mladino v neznanost. Samo

zdrava mladina je up boljše bodočnosti in jamstvo za trajanje našega naroda.«

Tako proglas, ki ne rabi nobenega komentarja. Odkar je narodni socializem zaprl vse katoliške mladinske organizacije in preprečil, da bi katoliška cerkev vzgajala mladino, kot je to v Nemčiji delala stoletja v največji prid nemškega napredka, odkar si je prilastil monopol mladinske vzgoje, nas takšni proglasi ne presenečajo. Če bo šlo v Nemčiji še tako naprej, bodo prišli še drugi proglasi in še hujši. Toda prišel bo čas, ko noben proglas ne bo pomagal več, ko bo blato nemoralne zalilo naraščajočo mladino. Narodni socializem je sejal vihar in se čudi sedaj, ko žanje točo. Le škoda je tiste mladine, ki bo vsled njegove »vzgoje« propadla.

Göring se ženi

Berlin, 8. apr. e. Ves Berlin se pripravlja, da dostojno proslavi poroko ministrskega predsednika Göringa z gledališko igralko Emo Sonnenmannovo. Računa se, da bo Göring to pot izkazalo vojaške časti nad 35.000 članov bojnih organizacij. Vsa podjetja so že dobila tudi nalog, da morajo dati vsem tistim dopust, kateri bi hoteli prisostvovati svečanostim pred berlinskim domom. Da bi se preprečilo zlorabe, bo vodstvo SA na licu mesta dajalo potrdila o prisostvovanju.

Razbojništva v Indiji

Kalkuta, 8. aprila. AA. V severnem delu Indije so zavzele razbojniške čete skoraj vse področje kneževine Gwalior in neusmiljeno plenile in ropale. Voditelj razbojniške tolpe je bil dalje časa popoln gospodar vsega tega kraja. Da reši prebivalstvo te nadloge, je vlada poslala več čet, ki se jim je posrečilo obkoliti razbojniško tolpo. Razbojnikl so skušali prebiti obroč vojske, pri tem so pa pet razbojnikov ubili. Voditelju razbojnikov in mnogih izmed njih se je pa posrečilo pobegniti. Nekaj so jih aretirali.

Iz domače politike

Volivni shodi Jevtičeve liste.

V nedeljo je bil volivni shod v Petrogradu, ki je bil, kakor piše »Politika«, odlično obiskan. Govorili so ministri Vujič, Avda Hasanbegović in dr. Marušić. Prvi je govoril prometni minister, ki je dejal, da je vlada g. Jevtiča vlada narodnega in državnega edinstva in da oni, ki nastopajo proti g. ministru, predsedniku in njegovi listi, skušajo z intrigami zapeljati narod, ker ne želijo edinstvene države, toda oni se bodo opekli. »Vi ste to državo osvobodili — je dejal g. Vujič navzočim kmečkim volivcem — vi jo boste tudi zmal branili!« Nato je minister dejal, da so politične stranke v naši državi postale gnili panji, v katere so legle svoja jajca strupene kače. Zato je bilo potreba najti ljudi modernih nazorov, poštenih rok in strokovnega znanja, da državo rešijo. Naša država potrebuje motike, ne pa politike. Zato bo vlada vodila borbo proti trotom, ki kradejo Bogu dneve in zastojajo jedo narodni kruh. Zato bo vsa skrb vlade obrnjena na kmeta. Vlada bo tudi odpravila strankarstvo na sodnih in se brigala za poštno upravo. O opoziciji je dejal g. Vujič, da predstavlja akcijsko družbo pod firmo g. Mačka, katere deficit naj bi plačal jugoslovanski narod. Opozicija obeta vse, izpolnila pa ne bo ničesar. — Minister Avda Hasanbegović je dejal, da so v opoziciji zbrani ljudje, ki nimajo nobenega programa in nobene politike. Oni hočejo svoj program objaviti šele po volitvah. Njihov vodja je dejal, da bo v Beograd prišel šele, kadar ga bo pozvalo sodišče za zaščito države. Nihče nima ničesar proti opoziciji, katere ima poštene namene, toda nihče ne more odobravati take opozicije, ki noče jasno in odkrito povedati, kaj misli o našem narodnem in državnem edinstvu. — Minister dr. Marušić je dejal, da opozicija ne želi ničesar drugega, kakor da zopet razcepi narod, da človek človeku ne bi bil več brat, ampak volk. Mi ne bomo nikomur dovolili, pa tudi ne opoziciji, da Jugoslavijo cepi. Vlada noče veliko obetati, kakor samo to, da bo pošteno delala za narod in za dvig narodovega gospodarstva.

Shod dr. Topaloviča v Nišu. V nedeljo je imel dr. Živko Topalovič volivni shod v Nišu. Na shod je prišlo veliko nasprotnikov, večina od levega krila marksitov, ki so skušali shod motiti, a so jih vrgli iz dvorane. Levičarji so potem demonstrirali dalje pred mikrofonom, ki je bil zunaj nastavljen. Na ta način se je shod spremenil v blamažo g. Topaloviča.

Na listi jugoslovanske narodne stranke v Zagrebu kandidirajo gg.: Stigilić, delavec Adamović, mizar Jug in neki Molnar, v zagrebškem srezu pa kandidira gostilničar g. Hotko. Stranka g. Hodžere se giblje tudi v trebinjskem okraju v Bosni.

»Pohode«, glasilo takozvanih jugoslovanskih nacionalistov v Sloveniji, piše v svoji zadnji številki, da se je parlamentarizem preživel. Mi pa potrebujemo državo, ki bo hitro funkcionalna in reševala predvsem gospodarska vprašanja. V državi ne gre za govore, ampak za delo. Protidržavne stranke niso dovoljene. »Kdor je proti državi, naj gre drugam, če rovari, naj ga zadene moč zakona.« Pri volitvah gre samo še za osebnosti, ki bodo pomagale vzdrževati državni program, da bodo vsi državljani imeli jelo doma. Le take poslance, ki bodo »izvršili veliki gospodarski in socialni programe«, (kakšen?) bodo nacionalisti volili. »Pohode« pa se obrača tudi proti bivši demokratski stranki v Sloveniji in pravi, da nacionalistične mladine ta stranka in njena malenkostna borba s klerikalizmom nič ne briga.

Med brati Čehoslovaki

Bratislava, 8. apr. Predsednik ljubljanske jugoslovanske-čehoslovaške lige dr. Stare je zaključil svojo uspešno predavateljsko turnejo po Čehoslovaski s predavanjem v Pardubicah, v Brnu in v Bratislavi. Predavanje v Pardubicah je bilo v dvorani Mestnega muzeja. Pred predavanjem je zapel oktet jugoslovanske in čehoslovaške himne ter nekaj slovenskih pesmi. — V Brnu je bilo predavanje v polni dvorani hotela Passage. Med odličnimi posetniki so bili tudi funkcionarji Č.-j. lige iz Brna, županov namestniki Zampach, policijski ravnatelj dr. Kračmar, železniški ravnatelj Wagner, brigadni general Hanak, mnogo bančnih ravnateljev, zastopniki vojaških korporacij in ostalih slovanskih društev ter tudi jugoslovanski konzul inž. Filkuho in

»Naprednost je dala Slovincem prebiti male kulturnih dobrin vsled svoje breznačelnosti, ker ji je bilo samo za oblast kliče.« »Pohode« napada tudi levičarje, ki so se bili zbrali nedavno v »Unionu«, da se izrečejo proti Topaloviču. Kakor se vidi, pohodovci niso zadovoljni prav z nikomer...

Govor prosvetnega ministra Čiriča.

V nedeljo je imel v Stari Pazovi shod minister za prosveto g. Stjepan Čirič. Med dru-



KAKAO ZA 4 OSEBE

Otrok, ki hodi v šolo, potrebuje izdatnejše prehrane, da njegov organizem ne oslabi in da pri učenju ne zaostane. Zato je pametno, da mu nudite za zajtrk skodelico kakava. Mirim kakao je izredno redilen, lahko prebavljiv, pa tudi izdaten. Zavoj Mirim kakava za 4 osebe velja samo Din 1.—

gim je dejal, da je politika opozicije knjiga, ki je zapečatena s sedmimi pečati. Ker opozicija noče izjaviti, kaj hoče, potem imamo pravico sumiti, da je njen program takega značaja, da bi ljudstvo ne glasovalo zanj, ako bi se mu cilji opozicije odkrito povedali. Mi ne smemo dopustiti, da bi kdo sile našega naroda in države cepil in da bi se naša politika delila na sto in sto smeri. Zadnji čas je, da zavremo kratkovidno politiko, ki ne vidi delj od lastnega plota, ampak da se zavedamo, da smo enoten in močan narod, ki ve, kaj hoče.

Minister dr. Kožulj v Šibeniku

V nedeljo je imel v Šibeniku volivni shod minister dr. Marko Kožulj. Dejal je, da je državno in narodno edinstvo vprašanje, o katerem ne sme biti diskusije niti na javnih zborovanjih, niti v privatnih krogih. To je dogma, katere se nihče ne sme dotakniti. Tudi vprašanje dinastijske Karagjorgjevičev je izven diskusije. Vsa ostala vprašanja lahko prijateljsko med seboj rešimo. Lastni državljani ne smejo dvomiti o nedotakljivosti in celoti države. Ako pa diskutiramo, kako državo na znotraj urediti, moramo to storiti tako, da ne dajemo zunanjemu svetu razloga, da smatra našo državo za slabo in da se v naše notranje razmere vmešava. Predvsem pa mora vsak jasno in odkrito povedati, kako si notranjo uredbo države misli. Ljudstvo mora vprašati opozicionalce, zakaj so celih sedem let bili v abstinenca in niso ničesar doprinesli, da bi se rešilo težko stanje našega naroda. In zakaj opozicija, ki je dozdaj utemljevala svojo abstinenca s tem, da ne priznava te države in njenih zakonov, sedaj naenkrat hoče sodelovati pri volitvah? Ako hoče na volitve zati, da bo v narodni skupščini konstruktivno delala, potem mi to pozdravljamo, ako pa hoče samo prešteti svoje glasove, čes, dobili smo 100 ali 200 tisoč glasov, v narodno skupščino pa ne bo šla, potem je to blazna politika, ki ni dopustna.

Ban v Mariboru

Maribor, 8. aprila.

Danes popoldne ob 4 se je pripeljal z ljubljanskim brzovlakom ban dravske banovine dr. Dinko Puc na svoj prvi službeni obisk v Mariboru. Na kolodvoru so ga sprejeli predstavniki oblasti mariborskega javnega življenja. Po sprejemu na kolodvoru je ban odšel v mesto, na okrajno glavarstvo, kjer je sprejel najprej uradništvo vseh oblastev in osebje vseh šol. Ob 5 je posetil bana prevzvišeni knežofok dr. Ivan Tomažič. Jutri v terek bo ban vrnil obisk ter sprejemal v prostorih okrajnega načelstva deputacije.

Pojasnilo finančne direkcije

Belgrad, 8. aprila. AA. Na vprašanje neke finančne direkcije, ali naj se na prebitke, izplačane zadržnikom v poslovnih odnosih z zadru go bira 10%ni davek po čl. 15 novele od 18. februarja 1934, je davčni oddelek finanč. ministrstva dal tole pojasnilo:

Dividende, obresti in prebitki delniških družb in zadrug predstavljajo rezultat poslovnega delovanja teh davčnih obvezancev v teknu poslovnega leta. Pri presoji doseženih dobičkov je vseeno, ali se je dobiček dosegel iz poslovnega delovanja z delničarji, zadržniki, ali katerimi drugimi osebami. Ker služi dobiček iz takega poslovanja na podlagi sklepa letnega zbora za temelj za razdelitev dobička, je treba tudi razdeljeni dobiček obdavčiti z 10%nim davkom, ne glede na to, pod kakšnim imenom in v kakšni obliki so ga razdelili med delničarje, oziroma zadržnike, in ne glede na to, ali je ta dobiček razdeljen v razmerju s številom delnic, deležev poslovanja z zadrugo ali na katerem drugem temelju.

To velja tudi za primere, kjer se dobiček razdeli v obliki verifikacij ali blaga v naturi.

Dunajska vremenska napoved.

Spremenljiva oblačnost. Temperatura nad 10° nad ničlo. Ponekod še padavine. Sicer zapadni vetrovi.

Ljubljanski proračun

Belgrad 8. aprila. m. Kakor smo že poročali, se je te dni pretresal proračun ljubljanske mestne občine. Proračun doleži finančni minister še ni potrdil. Ljubljanski župan dr. Vladimir Ravnihar, ki je prišel sem v glavnem radi potrditve ljubljanskega mestnega proračuna, je na merodajnih mestih tudi interveniral radi podpravljenja mestne deklasične gimnazije v Ljubljani. V finančnem ministrtvu istotako še ni potrjen proračun banske uprave dravske banovine, v katerem je finančno ministrtvo zahtevalo več važnejših sprememb.

Osebnosti

Belgrad, 8. aprila. m. S kraljevim ukazom so napredovali sledeči profesorji: v IV. pol. skup. 1. stopnje dr. Pavel Brežnik, profesor III. realne gimn. v Ljubljani; Vinko Kalan, profesor na učiteljsku v Ljubljani; Franc Alič, profesor na realni gimnaziji v Ptuj; Viktor Čistič, prof. III. realne gimnazije v Ljubljani. — V IV. pol. skup. 2. stopnje je napredoval Ignacij Voštar, profesor na klasični gimnaziji v Mariboru. — V VII. pol. skup. sta napredovala Karel Jirak, profesor na realni gimnaziji v Mariboru in Stanko Tavželj, profesor realne gimnazije v Celju.

Drobne vesti

Belgrad, 8. apr. m. S kraljevim ukazom je vpokojen Božidar Krstić, načelnik upravnega oddelka v notranjem ministrtvu.

Belgrad, 8. aprila. m. Včeraj je bil na tuk. novem pokopališču pokopan Radomir Todorović, pomočnik notranjega ministra. V zemeljski bolnišnici je pa umrl bivši šef izseljenskega oddelka v notranjem ministrtvu dr. Baton.

Moskva, 8. aprila. AA. Mednarodni krogi potrjujejo, da je sovjetska vlada sklenila v načelu pristopiti k mednarodnemu uradu za delo, če bo ta priznal delovsko zakonodajo sovjetske države. New York, 8. aprila. AA. Ob Mississippiju je včeraj divjal strahovit ciklon. 14 oseb je ubitih

Cerkev in rasizem

Kdor ima le količaja odprte oči za potek in razvoj borbe med odločujočimi idejami naše dobe, ne more prezreti velikega preobrata, ki se je tu izvršil in se še vrši. Skrajni subjektivistični individualizem je doživel polom in se umika v ozadje. Na njegovo mesto stopa totalitarni nacionalizem (rasizem), obešajoč na svoj prapor idejo narodnega občestva in boj proti mehanično-kolektivističnemu internacionalizmu marksizma. Oba, rasizem in marksizem, hočeta biti svetovnonazorsko zaključena; marksizem itak, a tudi rasizem. Oba zreta s sovražnim očesom na tretji, obema protivni nazor, ki bi ga lahko nazvali duhovni in organski socialni univerzalizem. Ta univerzalizem ima svoje glavno oporišče v idejnem svetu katolicizma, v katoliški Cerkv, zavzema pa tudi vedno močnejše pozicije v sodobni filozofiji in sociologiji.

Totalitarni nacionalizem je trenutno v svojem velikem zaletu. V Evropi je pometa, na zunaj — to besedo je treba podčrtati — z marksizmom, sam v sebi pa si pričinja šele graditi svojo idejno zgradbo, svoj krvni kozmos. Ta kozmos naj ima po mnenju nekaterih tudi svoje lastno svetilišče, svoj lastni tempelj, to se pravi: tudi vera naj se nacionalizira in podredi potrebam in zakonom nacionalne totalitarnosti. Radi tega postaja krilatica o »narodni cerkvi« vedno pogostejša. Tudi pri nas se oglašajo. Na kak način se skuša udomačiti, to je z enim stavkom povedal zagrebški nadškof dr. Bauer v svojem letošnjem pastirskem listu, rekoč: »Pri nas so prišli v modo napadi na katoliško Cerkev, da je anacionalna, to je nenarodna; radi tega bijejo z vso spretnostjo po papežu in škofih.«

V tem je podana splošna označba jugorasiističnega napadalnega instinkta, oziroma taktike proti katolištvu. Posebna njegova značilnost, potekajoča deloma iz svojevrstnega razvoja naše nacionalne misli v preteklosti, in iz konkretnih veroizpovednih prilik v sedanosti, pa je v tem, da se skuša nasproti katoliškemu univerzalizmu poslužiti tudi gotovih obstoječih cerkva, tistih namreč, o katerih meni, da so nacionalno dovolj opredeljene in omejene, da bi mogle ustrezati njegovim ciljem. Od tod več ali manj enostranska simpatija s.

Eventuelni prozletizem teh dveh bi mu bil očitno zaželen, pač v tihi nadi, da se s tem ruši katoliški univerzalistični svet in pripravljajo tla, na katerih upa postaviti svojo čisto rasno-religiozno formo v smislu in po potrebah svoje nacionalistične totalitarnosti.

Razumljivo je, da škofje, kot poklicani učitelji v Cerkv, in tolmači katoliške misli, ne morejo prezeti tega pojava. Saj tu končno ne gre več samo za to ali ono, boljše ali slabše družboslovno obliko našega nacionalnega in državnega sožitja, marveč se prehaja v same osnovne prvine svetovnega nazora; gre za bistvene poteze katoliške vere kot take in s tem božjega razodetja.

Mariborski škof je v svojem letošnjem pastirskem listu posvetil posebno pozornost temu vprašanju. Njegova izvajanja vsebujejo v tem oziru važne, jasne in odločne smernice, ki zadovoljijo po vsem povedanem zelo aktualen pomen. Zato bomo gotovo ustregli našim bralcem, ako na kratko registriramo in opozorimo na glavne značilne stavke tega pastirskega lista.

V uvodnem odstavku prvega dela se nadpastir spominja najprej lanskega škofijskega evharističnega kongresa v Mariboru, nato pa vabi na veliki evharistični shod, ki bo letos v Ljubljani za vse katoličane naše države. Utemeljuje upravičenost tega kongresa pride od besed sv. Pavla: »Bog, naš Odršenik, hoče, da bi se vsi ljudje zveličali in prišli do spoznanja resnice« (1 Tim 2, 4). Ta klasična formula katoliškega univerzalizma mu daje povod in podlago, da v kratkih, razločnih potezih razvije osnove katoliške eklesiolelogije in edinozveličavosti katoliške Cerkve: Potrebno je bilo razodetje. To je tudi prišlo. Kristus ga je izročil svoji Cerkv. Njegova Cerkev je tista, ki jo je sam postavil na skalo sv. Petra (Mt 16, 17—19) in njegovih naslednikov, rimskih papežev. »Jasno je, da je Kristus ustanovil samo eno Cerkev in da more prava Cerkev Kristusova biti samo ena.« Jasno je tudi, po katerih znamenjih se spozna njegova Cerkev. Prava Kristusova Cerkev je tista, ki je edina, sveta, vesoljna ali katoliška, apostolska. K edinstvu spadajo isti nauki, isti zakramenti, isti vrhovni poglavar. Vsa znamenja prave Kristusove Cerkve ima je naša Cerkev, ki se od začetka imenuje katoliška in ki ima za poglavarja naslednika svetega Petra, to je rimskega papeža. Naj bi to uvideli vsi, ki so se kakorkoli ločili od te edine zveličavne Cerkve, in naj bi se zopet vrnili v njeno naročje; naj bi se zavedli svoje odgovornosti tisti, ki je netočno spoznati kot take, ki silijo ven iz nje, ali celo vabijo, nagovarjajo in zapeljujejo druge v odpad.

To je prvi del, granitni podstavek in svetilnik, raz katerega v drugem delu posveti z žarometno svetlobo preko obzorja obstoječih zmot in modnih krilatic:

1. »Ni res, kar se mnogokrat sliši, da bi bile vse vere enako dobre. To ne more biti, kakor ne more dvakrat dve nikdar biti pet. Resnica je samo ena v vseh rečeh, tembolj v onih, ki se nanašajo na Boga in zveličanje. Ena je resnica o tem, kako se more priti k Bogu; ena je vera, ki to resnico uči; ena je Cerkev, ki to vero oznanjuje.«

2. »Prav se mora razumeti izrek: Brat je mio, koje vere bio. S tem se hoče reči, da bi naj vladala med ljudmi iste krvi in istega jezika, pa različne vere, strpljivost in ljubezen.« Dal Toda vedeti je treba, v čem je prava ljubezen do bližnjega: »v

tem, da mu vse storimo, kar si sami po pravici želimo, nič pa takega, česar sami po pameti nečemo imeti, in da predvsem skrbimo za zveličanje njegove duše... Ni pa prava ljubezen, če se ne brigamo za dušno zveličanje bližnjega, če molčimo k njegovi zmoti ali ga v njej potrjujemo, ali če brez ugovora trpimo, da kdo spravlja naše duše v nevarnost, da kdo napada našo vero, da kdo krši pravice naše svete Cerkve. Tu velja druga beseda Gospodova: »Nisem prišel, da prinesem mir, ampak meč« (Mt 10, 35). Svojega bližnjega moramo ljubiti, njegovih zmot v starih vere in zveličanja pa ne moremo in ne smemo ne priznavati ne odobravati.

3. V veliki zmoti je, ako kdo taji eno ali drugo versko resnico, ki jo uči sveta rimskokatoliška Cerkev. Iz besed Jezusovih je jasno, da je on dal Petru in ostalim apostolom oblast učiti vse narode. Da se ne bodo motili, jim je obljubil, da jim bo poslal Duha resnice, ki jih bo učil vse resnico (Jn 16, 13), in da bo sam ostal pri njih vse dni do konca sveta (Mt 28, 20). Petru je zagotovil še posebno pomoč: Jaz sem prošil za tebe, da ne neha tvoja vera, in ti nasprotno potrjuj svoje brate (Lk 22, 32).

Zato dober katoličan nikdar ne bo dvomil o resničnosti katoliških nauk, o svetem Pismu, o izhajanju Svetega Duha od Očeta in Sina, o brezmažnem spočetju Marijinem, o vseh in odpušilih, o papeževem prvenstvu, o papeževi nezmisljivosti in drugih resnicah.

očitajoč katoliški Cerkv, da se je z njih proglasitvijo oddaljila od razodetega nauka božjega.

4. Krivico dela katoliški Cerkv, kdor trdi, da na eno ali drugo stran ni pravičnija. Če se na pr. ne upoštevajo pravice narodnih manjšin, kakor bi bilo pričakovati, se krivda za to naj ne vala na Cerkev, ki ne razpolaga z nobenim orožjem in vojaštvom... Krivda naj se pripisuje tistim, ki imajo moč v svojih rokah, pa to moč zlorabijo za krivice in nasilstva nad slabšeimi in z njo ovirajo Cerkev v njenem božjem poslanstvu...

5. Ne pojmujejo prav Cerkve Kristusove in njenega zvanja tisti, ki zahtevajo narodno cerkev. Kristus je svojo Cerkev ustanovil, da vodi vse narode k zveličanju. Cerkev, ki bi se zavzemala samo za eno ljudstvo in skrbela za koristi samo enega naroda, bi ne imela enega izmed poglavitnih znamenj Cerkve Kristusove, bi ne bila vesoljna ali katoliška... Ni pa Cerkev Kristusova protinarodna.

Zločin v Dravski dolini pojasnjen

Za 10 Din in uro ubil človeka

Maribor, 8. aprila.

Strašni roparski zločin v Dravski dolini, o katerem smo pred nekaj dnevi poročali, je že pojasnjen. Nenavadno naglo se je posrečilo orožnikom, da so odvozili njegovo zagonekto ter prijeli morilca urarja Tertineka iz Kozjega vrha pri Breznu. Dogodek je silovito razburil vso Dravsko dolino, saj takega dejanja že dolgo v teh krajih ne pomnijo in zato je vse prebivalstvo sprejelo z velikim zadoščenjem vest, da se nahaja zločinec že v rokah pravice. Velike zasluge za naglo izsleditev morilca sta si pridobila orožnika podnarednik Gjurjo Karapandže in narednik Irgolič.

Potek preiskave.

Minuli ponedeljek, dne 1. aprila je prijavil Peter Roman iz Sp. Vižinke orožnikom na Remšniku, da je najden urar Tertinek na Kozjem vrhu št. 24 pri Breznu ubit v svoji hišici. Roman je šel jutraj okoli omihov po cigarete ter je hotel pri povratku prositi Tertineka za žigalice. Vrata na njegovi hiši niso bila zaprta, pač pa so bila okna zavešana. Odrinil je priprta vrata, ki vodijo naravnost v kuhinjo ter je v polmraku zagledal Tertineka negibno ležečega na tleh. Preko glave je bil pokrit s suknjo. Naglo je stekel po sosedu Franca Vulca in njegovo ženo ter jima dejal: »Pridita hitro, ne vem, ali je Tertinek nor, ali pijan ali mrtev.« V vsej okolici je bilo namreč znano, da napade večih urarja neka blaznost ter takrat počenja čudne stvari. Vule je odstranil suknjo z glave ležečega ter opazil, da ima vso glavo razbito, pod njo pa je mlaka strnjene krvi. Pozvani orožniki so se takoj podali na temeljito preiskavo. Razmetana notranjost kuhinje in sosednje sobice je pričala, da je Tertinek žrtve roparskega umora. Napoln kuhinjski krompir na štedilniku pa je dokazoval, da se je zločin izvršil v nedeljo zvečer v času, ko si je urar kuhal večerjo. V nekem predalu so orožniki odkrili 1380 Din denarja v bankovcih in srebrnikih. Teh morilec očitno ni našel. V drugem predalu pa je bilo vse razbrskano, v usnjati denarnici sta bila dva dinarja in stari srbski bankovec za 10 Din, na katerem se je poznal odtis krvavega prsta.

Upravičen sum.

Že prva zaslišanja sosedov in znancev ubitega urarja so napolnila preiskavo v pravilno smer. Ljudje so govorili, da bi prišel v poštev kot storilec 25-letni tesar Maks Gašper iz Šmartna pri Slovenjgradcu, ki je delal sedaj pri posestniku Valentinu Pačniku v Radilici. Nekateri so se spominjali, da je Tertinek pravil, kako ga je Gašper pred nekaj leti okradel.

Vprav papež Pij XI. ga je tudi jeseni l. 1922 imenoval za apostolskega delegata istih republik. L. 1925 je bil sklenjen konkordat s Poljsko, ki je na podlagi dejanskega položaja priznal vilnsko nadškofijo kot Poljski pripadajočo cerkevno pokrajino. Zato se je moral msgr. Zecchini pred napadi litvanskih nacinalistov umakniti v Rigo. Naslednje leto je bil imenovan za internuncija ozir. nuncija z naslovom nadškofa. V tej službi je ostal do svoje smrti 17. marca t. l. Tu se je uaučil ruskega jezika, da je lažje posredovati kot poseben papežev zaupnik za ruske izgnance, zlasti pa za vjete in trpeče duhovnike in škofe v boljševiški Rusiji. Tako je po posebnem papeževem naročilu posredoval za osvoboditev mučenškega škofa Sloakana in ga tudi slovesno sprejel, ko se je vrnil iz strašnih Soloveških otokov v svojo domovino Latvijo.

Kako priljubljen in spoštovan je bil pokojni, je pokazal veličastni pogreb, katerega je oskrbela latvijska vlada na državne stroške, in se ga je udeležil predsednik republike sam z vsem diplomatskim zborom. Sam je bil naročil, naj ga pokopljejo v Rigi. Hotel je počivati v zemlji, ki mu je v dolgih letih vzvišene službe za sv. Cerkev tako zelo prišla k srcu.

Njegovo delo in izredno vedra osebnost sta se družili z globoko pobožnostjo in apostolsko gorečnostjo. Tak bo ostal še dolgo svojim znancem v lepem spominu.

Važne smernice v pastirskem listu mariborskega škofa

V njej imajo vsi narodi enako pravico, ker so pred Bogom vsi enaki in se je Kristus za vse ljudi daroval s svojo smrtjo na križu... Zato je pravilno, ako se reče, da je naša Cerkev mednarodna. Krivično in zlobno, da, obrekovanje pa je, ako kdo pravi, da je protinarodna ali celo protidržavna. Takšen očitek moramo odločno odklanjati... S svojimi načeli je katoliška Cerkev državi tem močnejša opora, čim večjo svobodo uživa v izvrševanju svojega, od božjega ustanovitelja ji poverjenega poslanstva. Dober katoličan, zanesljiv državljan.

6. Proti ljubozni do bližnjega in proti obstoječim zakonom ravna, kdor vabi ali sili katoliško ljudstvo — bodi mladino, bodi odrasle — k verskim obredom ali prireditvam drugih veroizpovedi. Tu je treba jasne besede. Če se za narod ali državo zaslužijo možje, kakor so sv. Sava ali Strossmayer, počastijo s svetno, izvenckrveno proslavo, se takšne prireditve more udeležiti vsak rodoljub in državljani. Če pa je proslava drugoverka združena z verskimi obredi, molitvami, blagoslovljenji, tedaj je katoličanu udeležba pri verskem delu slavnosti vobče prepovedana, oziroma, le v izjemnih primerih, na pr. iz službenih razlogov, dopustna.

7. Končno so zaslepljeni in si pripravljajo strašno sodbo božjo izraziti sovražniki božji: oni, ki hočejo izpodrinuti vero v Boga z neko poganstvu podobno narodno religijo ali jo uničiti s popolnim brezboštvo; oni, ki rušijo in zažigajo samostane, svetišča, cerkve; oni, ki preganjajo, mučijo in morijo škofe, duhovnike in vernike na bolj grozovite načine, kakor so to delali rimski tringoi s prvimi kristjani. Vi veste iz časopisja, da se to in hujše godi sedaj, v naših dnevih, pred očmi omikanega sveta, ki pa k vsemu — molči... Tako se izpolnjuje na katoliški Cerkv, in sicer le na njej, prerokba Gospodova: »Če so mene preganjali, bodo preganjali tudi vas.« Prav to nam je nepobiten dokaz, da je ta Cerkev — Cerkev Kristusova.

To so v resnici jasne, silne besede. V njih vije duh vekovite vesoljne Cerkve, ki se zaveda svojega božjega poslanstva in ga vrši z nezmanjšanjo odločnostjo tudi v naših dneh. Slovensko ljudstvo, ki so mu bili njegovi škofje vedno najzanesljivejši, nesporni duhovni vodniki in prosvetitelji, jih bo sprejelo z veseljem in zadoščenjem kot zanesljive smernice, ki ga vodijo skozi mrak sodobnega kaosa z njegovimi dvomljivimi in zmotnimi, a hvala Bogu kratkotrajnimi gesli.



velika steklenica Din. 65.—
srednja . . . 35.—
mala . . . 22.—

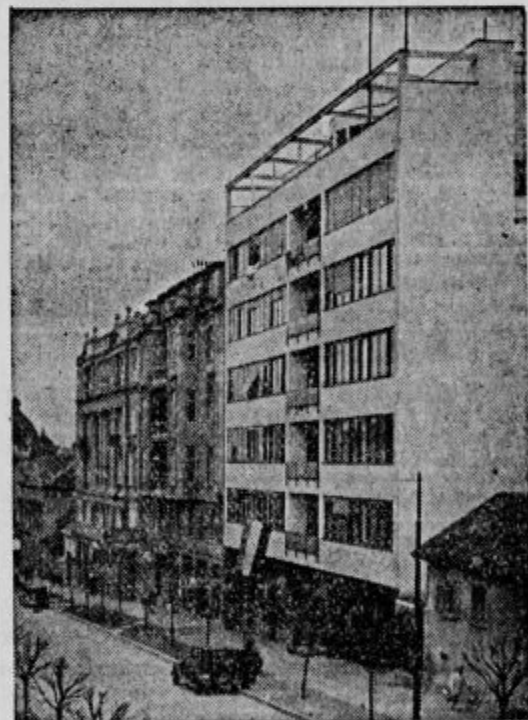
Iz domače politike

Preklican so kandidature na Hodžerovi listi: Hrastnik Mihael, posestnik v Brstniku (okraj Laško); Strucelj Franc, posestnik, Brezje (okraj Gornjiograd); Turnšek Maks, posestnik in trgovec, Nazarje (okraj Gornjiograd); Pisek Jože, posestnik v Medlogu (okraj Celje in Konjice). — Imenovani so podpisali kandidatsko listo na podlagi napačnih informacij. Ko so zvedeli resnico, so podpis takoj preklicali. Nadalje smo še sprejeli obvestilo od g. Alojzija Janžekoviča iz Šterjancev pri Moskanjcih, da ne kandidira pri volitvah dne 5. maja na nobeni listi.

Iz gornjegrajskega okraja nam poročajo, da g. Martin Steblovnik, posestnik in župan v Šmartnem ob Paki ne kandidira na nobeni listi.

G. Albin Prepeluh nam sporoča: »Da me ne bodo ljudje po nepotrebnem nadlegovali. Vas prosim, da popravite svojo vest, da bom jaz novemu dnevniku »Glas naroda« urednik.« S tem to popravljamo.

Nadaljne kandidature. Pri okrajnem sodišču v Ljubljani je bilo do večerja overovljenih 44 kandidatskih podpisov za razne okraje v Ljubljani, okolici, v drugih krajih Slovenije. Dr. Celestin Jelenec, odvetnik v Ljubljani je overovil svoj podpis kot namestnik kandidata za Krivo Palanko. Kandidira na Topalovičevi listi. Za ljubljansko okolico so overovali svoje podpise pristajali Ljotičeve liste. Kandidirajo v okolici Zupančič Martin, gozdar v Stranski vasi pri Grosuplju. Drugi kandidat je Rud. Zalokar, tovarnar na Viču, Tržaška cesta. Kot namestnika sta določena Simnovce Rudolf, uradnik, Glinška cesta št. 7 v Ljubljani in Kovič Karel, krojač, Moste, Zaloška cesta št. 14. Overovljen je bil dalje podpis kandidata za okraj Novo mesto na Ljotičevi listi Antona Šturma, kape-tana v pok. v Ljubljani.



Novozgrajeni Novinarski dom v Belgradu v Frankopanovi ulici, ki je bil v nedeljo slovesno odprt.



Spomeniki
lepi, moderni po nizki ceni
pri trvdki
FRANJO KUNOVAR
Sv. Križ — Ljubljana
Zahtevajte album. Telef. 27-87

Kovačceva mama umrla

Maribor, 8. aprila.

V visoki starosti 81 let je umrla v nedeljo v mariborski bolnišnici Katarina Kovačec, posestnica iz Juršincev pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah po daljši bolezni, ki jo je prenašala z veliko potrpežljivostjo. Pokojna je bila prava slovenska mati, poznala jo je vsa okolica, reveži niso nikdar odšli praznih rok od njene hiše. Zato je bila tudi znana v vsej okolici in so jo imenovali Juršinska mati. V njeni družini je bilo doma pravo krščansko življenje. Kakor je bila sama pobožna in se je v vseh težavah zatekala po pomoč v molitev k Bogu, tako je vzgojila tudi svoje otroke. Vseh pet, izmed katerih je eden padel v svetovni vojni, eden je doma na domačiji, dve hčerki in dr. Ivan, ki je ravnatelj banovinske hranilnice v Mariboru, kažejo, da so rojeni in da so rasti v pravi slovenski katoliški družini. Bolehala je že dalje časa doma in je prišla iskat zdravja v mariborsko bolnišnico. Kljub vsem naporom zdravnikov pa ni bilo več mogoče pomagati, vsled visoke starosti je odpovedalo srce. Pogreb pokojne bo iz domače hiše na farno pokopališče pri Sv. Lovrencu v torek ob 10 dopoldne. Naj bo Bog plačnik pokojni za vsa dobra dela! Preostali nam iskreno sočutili!

Uprava »Slovenca« Maribor

Koroška cesta 1
Podružnica: Aleksandrova 6

Sprejemajo se oglasi in naročniki lista, izvršujejo vsi upravni posli in dajejo pojasnila ki spadajo v delokrog upravnika lista.

† Apostolskemu nunciju msgr. Zecchiniju v spomin

Pred tremi tedni so ga z veliko slovesnostjo pokopali daleč gori ob Baltiku v Rigi, glavnemu mestu republike Latvije (Letonska). — Ker je preživel tri leta tudi v naši ožji domovini in je mnogim naših starejših dohovnikov še v živem spominu radi svojega veselega in blagega značaja, je prav, da se ga na tem mestu, četudi malo pozno spominimo.

Čeprav je po rodu Furlan, je vendar dobro obvladal slovenski in hrvatski jezik. Saj je bil dalj časa v Dalmaciji, kjer je tudi l. 1898 kot jezuit napravil v Splitu večne obljube. Na raznih krajih, zlasti pa na Hvaru, je mnogo pomagal v duševnem pastirstvu. Par let pred vojno je postal profesor cerkv. prava v gorški bogoslovnici. Kot tak in kot semeniški epiritual je moral s pokojnim nadškofom Sedejem in celotnim semeniščem bežati pred vojno viro v zatijše stiškega samostana na Dolenjskem. V Stični je ostal do konca vojne.

Poleg svojega materinega jezika — italijanščine, je govoril še nemški, francoski, španski in celo poljski jezik. Radi njegovih jezikovnih in diplomatskih sposobnosti ga je kmalu po vojni papež Benedikt XV. imenoval za apostolskega vizitatorja v baltičkih republikah (Litva, Latvija in Estonka). Bival je povečini v litvanskem glavnem mestu Kovna.

Liubljanske vesti:

Skrb za ljubljanske onemogle

Ljubljana, 8. aprila.

O socialnih zadevah se pri nas mnogo piše, zlasti posveča »Slovenec« vso pozornost tem vprašanjem, vendar pa je javnost še najmanj poučena o tistih, ki so kolikor toliko že preskrbljeni in ki jim je skrb za življenje prevzela mestna občina, to je o ljubljanskih onemoglih. Seveda, ti so že na varnem, hrane imajo dovolj, toplo stanovanje tudi, torej javnosti ne peče več vest zaradi njih in so druga socialna vprašanja bolj aktualna.

V resnici pa vprašanje ni tako lahko, kakaj znano je dejstvo, da za ostarele revne ljudi še daleč ni tako preskrbljeno, kakor bi bilo potrebno. Že davno so minuli časi, ko je zavetišče za vnuemogle v Japljevi ulici zadostovalo za ljubljanske potrebe. Ne samo povečano število prebivalstva, tudi poslabšane socialne razmere so povzročile, da je novo zavetišče za onemogle v Ljubljani nujno potrebno. Mladi rod, ki je zmogel dela, je v tako slabem položaju, da težko prevzema skrb recimo za svoje starše ali druge ostarele sorodnike. Pogosto so mladi ljudje, tudi iz obrtniškega stanu, brezposelni in mora torej skrb za njihove starše pasti na mestno občino. Inflacija je uničila vse prihranke starejših, obrtništvo je zašlo v krizo in posledica je, da leži sedaj na socialnem uradu na sto in sto prošnji za sprejem v mestno zavetišče. Srečen je, kdor je uslišan in kar izginili so pojavi, da kdo uide iz zavetišča. Ti pa, ki so v zavetišču, so dobro oskrbljeni,

saj imajo hrano po 4-krat na dan, bolniki tudi po petkrat. Petkrat na teden imajo meso z govejo juho itd. Zavetišče je snažno in zračno. Število oskrbovanih oseb se v mestnem zavetišču stalno giblje okoli 250. Lani jih je bilo 259, od teh je bilo 94 moških in 165 žensk. Vzdrževanje zavetišča znaša letno 1.000.000 Din. Poleg tega vzdržuje mestna občina še v raznih zasebnih zavodih, kakor v hiralnici sv. Jožefa na Vidovdanski cesti, v Jožefišču na Poljanski cesti in v zavetišču sv. Vincencija v Mengšu 75 starčkov, od teh 24 moških in 51 žensk. Za te plačuje mestna občina 358.000 Din. Poleg tega je lani prejelo malo okoli 1000 oseb stalno podporo, med temi po večini stari in onemogli ljudje.

Svoj čas je Mestna hranilnica vtritala znesek 5.000.000 Din za zgradbo zavetišča v bežigradskem okraju. Položen je bil tudi temeljni kamen. Do zidave pa ni prišlo, ker je Mestna hranilnica prišla med tem v znane težave. Morda bo kdaj pozneje izpolnila svojo obljubo! Pozneje se je občinski svet še enkrat obvezal, da zgradi tako zavetišče, namreč ob priliki sklepanja pogodbe s kišensko električno zadrugo. Tako je mestna občina dvakrat vezana, da zgradi to nujno potrebno zavetišče. To zavetišče bi prišlo predvsem prav ostarelim zakoncem, ki morajo, ako so sprejeti v dosedanje zavetišče, sedaj bivati ločeno v moškem in ženskem oddelku, med tem, ko bi imeli v novem zavetišču tudi skupne sobice.

lepe nove vile, posebno na Mirju. Letošnjo spomlad pa se je mestna občina odločila, da uredi to okolico. Na tem križišču že stoji javna ura, v trikotu ob Tržaški cesti, ki ni zazidljiv, pa je svoj čas stal električni transformator. Ideja, da se zgradi nadzemski transformator, se je takoj izkazala za ponesrečeno, ter je morala mestna elektrarna umakniti transformator pod zemljo, kar jo je seveda veljalo lepe zneske. Kakor kaže, pa tudi podzemski transformator ni bila dobra ideja, saj so gornji deli močno kazili ta trikot. Mestna občina je dala sedaj na tem trikotu zasaditi več dreves, obenem pa bo nasadila razno cvetje ter vrtno travo, tako, da bo tu nastal lep mal park, ki bo znatno spremenil okolico ter omilil mučno enoličnost omenjenih treh cest.

«Dežela smehljaja» z go. Gavellovo in g. Gostičem, ki je zadnjič vsled bolezni morala odpasti, se bo vršila v soboto 13. t. m. za bolniški fond Zdrženja gled. igralcev.

«Rihard Tauber» bo pel drevi ob 8 v kinu Kodeljevo v filmu Simfonija ljubezni. Cene znižane.

«Telefonsko omrežje, ki je v Ljubljani zaradi zadnjega snega močno trpelo, se vedno ni popravljeno, dasi se je poštena uprava zadnje dni mnogo trudila, da bi popravila nastalo škodo. Še vedno je v Ljubljani okoli 300 telefonskih števil brez zveze. Po raznih ulicah še vedno vise odtrgane telefonske žice. Ker uporabljajo telefon tok nizke napetosti, občinstvo zaradi teh žic seveda ni v nobeni nevarnosti, pač pa vzbujajo telefonska zmeda med naročniki mnogo stitnosti in jeze.

«Bluze, žemperje, damsko perilo, torbice, trepne nogavice in rokavice, vam nudi v najnovejši modi trdica Miloš Karničnik, Stari trg 8.

II. Evharistični kongres za Jugoslavijo

«Jezusovi dnevi». Mladinski odsek Glavnega pripr. odbora za II. evh. kongres v Ljubljani opozarja vse gg. katehete obeh škofij in vodstvo raznih internatov, naj čimprej sporoče Glav. pripr. odboru, koliko lističev »Jezusovi dnevi« potrebujejo, da jih jim — gratis — pošljejo. V mesecu majniku naj bi vsi slovenski otroci izpolnjevali »Jezusove dneve« za srečni izid evharističnega kongresa! Otroška križarska vojska mora to biti, v kateri bo zbrana vsa slovenska mladina!

Naš kongres v esperantskem časopisu. O II. evharističnem kongresu za Jugoslavijo piše danes svetovno časopisje. Znak je to, kako mednarodni krogi vpoštevajo pomembnost takih prireditvev. Posebej pa je treba poudariti, da posveča tudi esperantsko časopisje našemu kongresu prav simpatično pozornost. Tako poroča o kongresu med drugimi »Heroldo de Esperanto«.

lastna glasbena govorica, ne sama sebi v namen, pač pa kot sredstvo za samostojno izražanje duhovnih vrednot in prid vsej človeški skupnosti, katere sestavni del smo.

Delovanju Akademskega pevskega zbora gre najprej s teh pogledov najvišje priznanje. Kajti usmerjeno je v postopno izgrebanje pristnih glasbenih usodil narodovih in v prikazovanje teh prvin v smiselno umetno obdelanih zgradbah. To pa v zrelem, kritičnem načinu, ki ima za osnovo stilo estetske norme, spoznane in začrtane iz znanstvenega raziskovanja, ki je danes glavno delo zborovega pevovodje. Da so te norme prave in pristne preko osebnih samovoljnosti, to v veliki meri potrjujejo plodovi celotnega dela. Tako je tudi zadnji koncert Akademskega pevskega zbora dihal vseskozi toliko domačnosti in rodne pristnosti, da je vse prisotne zajel z vso močjo, ko so v izvajanih pesmih začutili samih sebe in bistveni del, ki je ves prepojen in povezan z rodno grudo in ki se ves razgiblje ob materini besedi in njeni mehki pesmi.

Za koncertom, ki je pred letom dni zajel slovensko narodno pesem z belokrajskih in koroških tal, je letos sledila dopolnitev celotnega obraza s prikazom naše narodne pesmi, kakršno si je izoblikovalo naše ljudstvo na panonskih, sredozemskih, gorenjskih in dolenskih tleh naše zemlje. Spored so sestavljali najbolj tipični, stilno kritično odtehtani napevi z omenjenih pokrajin, pa umotno zgrajeni v glasbene tvorbe, ki sicer ne zakrivajo osebnih črt raznih tvorcev, a vendar zajemajo osnovno narodno značilnost, ki je začrtana v tipični miselnosti in občutju in kar daje tem tvorbam slovensko svojstvenost ne glede na prav različna subjektivno povzročena izrazna sredstva. Izmed panonskih motivov je »Prelepo polje obdelal dr. Kimovec v kitilni obliki in v preprostem, a bistren in v narodu občutenem kompozitornem izrazu. »Ljubi konja jašec« je osnovno kitilno, a po vsebini vendar spreminjajoče se obdelan motiv, ki mu je Fr. Marolt deloma poli-

Mariborske vesti

□ V Mariboru bodo odločevali železničarji — Kongsripijski urad, ki vodi volivne imenike, je napravil zanimivo razpredelbo mariborskih volivcev po njihovih poklicih. Na 17 voliših bo volilo 1837 civilnih uradnikov in 3481 železniških uslužbencev. Oseb a samostojnimi poklici je med mariborskimi volivci 1479, ostalih pa 4179. Za politično strukturo Maribora je res zanimivo, da skoro odločajo uslužbenci s 5318 glasovi, dočim je vseh drugih volivcev 5658. Med državnimi nastavljenici pa prevladujejo zopet z ogromno večino železničarji. Saj jih je kar 3481, od tega 1850 takih, ki so dosedaj volili v okoliških občinah. Železničarji bodo tedaj pri volitvah v Mariboru odločujoči element, kar bo vsekakor važno za kandidate, ki bi bili radi izvoljeni.

□ Za ravnatelja Splošne stavbene družbe d. d. na Tenzu pri Mariboru je bil imenovan na zadnji seji upravnega sveta g. Josip Babič, ki uživa v mariborskih gospodarskih krogih sloves izvrstnega gospodarskega strokovnjaka.

□ Dalmatinski slikar razstavlja. Za veliko noč namerava v Mariboru razstaviti svoja dela dalmatinski slikar Stjepan Baković.

□ Zastopniki za Obrtno banko. V pisarni Okrožnega odbora v Mariboru se je v nedeljo predhodno vršil sestanek delničarjev Obrtne banke. — Kot zastopnika za severni del Dravske banovine sta bila izvoljena Bureš Franjo in Ilich Emanuel.

□ Krstna predstava Rasbergerjeve opere »Prebrisani Amor« bo za veliko noč v mariborskem gledališču. V muzikalnem oziru je to prvo Rasbergerjevo večje delo, ki bi zaslužilo, da gre preko naših mej. Režijo vodi glavni režiser J. Kovič, večje vloge pa igrajo Udovičeva, Barbičeva, Sanein, Grom, Kovič P. in Verdonik.

□ Prvo četrtletje v tujem prometu. Od januarja do marca je prenočilo v Mariboru 5821 tujcev, od tega 1459 inozemcev. Med slednjimi prednjačijo Avstrijci (835), potem Čehi (199) in Nemci (180), po narodnosti pa je bil to pisan svet iz nič manj kot 23 držav. Najbolj eksotični gosti so bili Kitajci. Prenočevali pa so tuje v Mariboru: od 2 do 8 dni 924, od 8 do 14 dni 113, od 14 dni do 4 tednov 41 in eno noč 7638 oseb.

□ Kolo sreče. V nedeljo popoldne smo imeli v Mariboru prvo letošnjo tombolo, kar je bilo za predmestje in vso okolico pravesti dogodek. Saj je Maribor poznan kot mesto tombol, ki se bodo vrstile sedaj vsako nedeljo do pozne jeseni. Tombolo je priredil Rdeči križ ter se je kolo sreče zavrtelo tako, da je dobil prvi dobiček: 3 jurje v gotovini tkalec Ivan Zagar, 1500 Din je dobil delavec Anton Kračner, 1000 Din delavka Zarnik Alojzija, 700 Din hišnica Šeron Katarina, 500 Din ključavničar Miklauc Josip. Bilo je še veliko dobičkov v gotovini in blagu.

□ 4000 Din vredna rezervna kolesa je nekdo ukradel Lavoslavu Potovarju z njegovega avtomobila v Cankarjevi ulici. Na sumu imajo nekega brezposelnega šoferja.

□ Mariborski rezervni častniki bodo imeli jutri od 20—21 obvezno predavanje v prostorih nekdanjega kina Apolo na Slomškovem trgu.

□ Mariborska kaznilnica je izgubila odličnega »gostca«. Na dosmrtno ječo obsojenega morilca Lombarda, ki je izzval veliko vlogo tudi v znanem Lakerjevem uporu, so

premestili v Mitrovico v tamošnje kaznilnico. V soproto popoldne sta ga odpeljala tja dva stražnika močno uklenjena.

□ Papirji so mu rešili življenje. V nedeljo nozno zvečer je prišlo do strahovitega pretepa na Tržaški cesti. Nesrečna žrtev spopada je postal 36 letni tkalec Karl Harner iz Razlagrove ulice. Zadobil je šest udarcev z nožem v prsi in od teh so nekateri predrli do pljuč. En sunek, ki ga je zadel v srčno stran, bi bil gotovo smrtonosen, ker bi mu bil prebodel srce, če ne bi zadel nož v listnico, napolnjeno z raznimi dokumenti. Papirji so Harnerju rešili življenje.

□ Nevarna igrača V Ornovi je lomil posestnik Mihael Košan za zgradbo gospodarskega poslopja potrebno kamenje. Pri razstreljevanju mu je pomagal vpokojeni rudar Travnšek, ki je uporabljal pri tem delu dinamitne vžigalnike. Košanovima sinčkoma Alojzu in Slavku so se medeni vžigalniki sila dopadli, pa sta si jih par skrivaj prisvojila. Pod kozolcem sta hotela s kamnom razbiti vžigalnik, da mu pogledata v notranjost. Pri tem je prišlo do eksplozije, ki je odtrgala Alojzu prste leve roke ter ga močno ranila na obrazu.

□ Nit ga je izdala. Zanimivo detektivsko zgodbo so razvozljali te dni pri okrajnem sodišču v št. Lenartu v Sl. Gori. Februarja letos je bil vlomljen na podstrešje posestnika Lovrenčiča v Zamarkovi in odnešeno suhga mesa v vrednosti 2000 Din. Za storilec je manjkala vsaka sled, le na lestvi so našli orožniki nit od obleke, ki so jo shranili. Te dni pa je bil zasačen pri vlovu pri posestniku Škamlecu v Partinju 24 letni Franc Senekovič. Ugotovilo se je, da izvira nit, katero so našli na lestvi pri Lovrenčiču, iz Senekovičevih hlač. Isto je potrdil tudi kot izvedenec krojač, katerega je sodišče zaslislalo. Senekovič je po brezuspešnem tazenju slednjemu tudi vlom priznal.

Zahvala

O priliki desete obletnice moje težke operacije raka, katero je izvršil g. primarij dr. Mirko Černič, šef kirurškega oddelka splošne bolnišnice v Mariboru, se istemu javno zahvaljujem za njegovo mojstrsko spretnost, s katero mi je rešil življenje.

Ljubljana, dne 7. aprila 1955.

Katarina vd. Fratik

Celje

□ Koncert slovenske narodne in umetne pesmi, ki ga je priredila »Oljka« ob priliki proslave svoje 15 letnice v veliki dvorani Ljudske posojilnice v nedeljo popoldne, je bil obiskan kakor malokatera koncertna prireditel v Celju. Občinstvo je popolnoma napolnilo veliko dvorano in s tem pokazalo svoje simpatije do tega pevskega društva. Koncert je pod vodstvom pevovodje odpel najprej v spomin blagopokojnemu kralju Aleksandru I. Foersterju »Umrli je mož — mož živi«. Nato je odpel skladbe naših skladateljev dr. Schwaba, Jereba, Gerbiča, Mirka, Ipavica G., Rožanca, Foersterja in dve narodni. Priznati moramo, da je zbor kakor tudi pevovodja storil vse, da bi podal občinstvu čim največ užitka. Mnogo dela in truda je bilo potrebno, da je zbor našel tla program. Sicer zbor še ni popolnoma na višku, kakor bi si želeli, poznajo se mu še nekatere pomanjkljivosti, vendar je upati, da bo s trdnjo voljo in vajo lahko dosegel še lepe uspehe. Pevovodja je dobil dva lovčeva venca, simpatičnih ovacij je bil pa deležen tudi navzoči skladatelj g. dr. Schwab.

□ Za cerkev Kristusa Kralja v Hrastniku. V izložbi Mohorjeve knjigarne sč bili v soboto in v nedeljo razstavljeni načrti za novo cerkev Kristusa Kralja v Hrastniku. V nedeljo je pri več službah božjih pridigal g. Zalar iz Hristnika in priporočal občinstvu, naj prispeva za novo cerkev v Hrastniku. Temu povabilu so se verniki v obliini meri odzvali. Pozornost po cerkvah so vzbujali tudi hrastniški rudarji, ki so sami zbirali za novo cerkev.

□ Zborovanja, seje, posvetovanja... V nedeljo je bilo v Celju zelo živahno. Poleg večjih prireditel so zborovali pri Pošti kovači, organizirani v združenju kovačev, kjer so polagali obračun o preteklem letu in sklepali načrte za bodočnost. V hotelu Evropa je imel sejo glavni odbor sadiarskega društva za dravsko banovino. Mnogo je bilo videti na cesti tudi gasilskih uniform. Že drugo nedeljo se namreč vrše v Celju tečaji za funkcionarje gasilskih čet, ki so organizirane v celjski gasilski župi.

□ Volitve v obrtno (zanatsko) banko. V nedeljo popoldne so bile v hotelu Hubertus za celjsko okrožje volitve v obrtno banko. Postavljeni sta bili dve listi in je dobila lista g. Holobarja 53 glasov, nasprotna lista g. Lečnika pa 85 glasov. Zanimivo je, da je bil pri obeh listah kot namestnik g. Zalar iz Sošanja.

Kulturni obzornik

Koncert Akademskega pevskega zbora

Delo, ki ga vrši Akademski pevski zbor pod vodstvom Franceta Marolta, svojega močnega idejnega in umetniškega vodje, stoji na poti slovenskega glasbenega razvoja kot graniten steber, tako masiven, pa tako smotno klesan, da mu gre vsa vera v njegovo sposobnost opore za bodočo zgradbo, ki bo lahko upravičeno nosila naziv slovenske glasbene umetnosti. To delo namreč postopoma spodbija skepso, ki posmehljivo gleda na našo glasbeno samobitnost in zagovarja očitek, da sploh nimamo svojega glasbenega izraza, ker smo po svoji legi pod vplivi sosednih kultur tako naraskali vase tuje prvine, da smo v njih povsem izgubili svoj lastni glasbeni obraz. V koliko utegne ta skepsa zlasti v zadnjem času vendar imeti neke svoje upravičenosti, pustimo ob strani. Zato pa moramo tem bolj priznati dvigniti to delo, ki trdno in dosledno veje mlaveč, zrastle na naših tleh, da odloči kleno zrno naše domačije od tujih plodov. — V zavest si moramo postaviti, da nam gre za narodno samobit, ki je občutna s splošnimi kulturnimi potezami, ki pa je sprotana kot organizem tudi lastnega izraza. Besedo smo izoblikovali in ji odkazali že visoko mesto. Gre za to, da si izoblikujemo tudi lastno glasbeno govorico. In to ni utopija. Saj imamo kot narod svoje individualne črte. In če so te še zlasti čustveno karakterizirane, kako bi ne imeli lastnih izraznih prvin v glasbi, ki je prav govorica čustva! Imamo jih, med našim ljudstvom žive še vedno njih korenine. Gre za to, da jih izgrebemo in presadimo v svežo prst, kjer bodo pognale v novem ozračju novo rast. Tako nam bo iz njih zrastle

fono izoblikoval tipično in občutno zgradbo. »Voznica«, arhaičen, pa po izrazu sila bogat motiv, je v obdelavi Matjeka dobil pristno in močno doživeto ter stilno točno umetno obliko. Epski motivi, kot je »Lepa Vida«, so v našem narodu sorazmerno manj razširjeni in so tudi v naši umetni glasbeni literaturi redki. V tej smeri je M. Tome uspešno zastavljal svoje delo in iz omenjenega motiva na osnovi polifone stave in svojevrstne arhitektonske zamisli zgradil močno epično glasbeno umetnino. Izrazito instrumentalni motiv »Zute vuge« tudi v njegovi obdelavi bi mogel dobiti še več veljave svoji značilnosti, dasiravno se ji je približal. Devova obdelava »Flosarske« je v svoji preprosti pa močno učinkoviti svojstvenosti lepo zajela narodno tipiko. — Izmed sredozemskih motivov je epski napev »Kralja Matjaža« obdelal M. Tome. Nelahko problematično kompozitorno zamisli je uspešno rešil s predstavo asocijskega slikarja in s »situacijskim nakazovanjem, s čemer mu je uspelo dolgovozno besedilo zgraditi v enoten lik, ki ne zgreši učinka. »Barčice« je v kitilni obliki prozorno narodnemu svojstvu skladno priredil Fr. Marolt. »Pesem od mrtve deklice«, močno izrazen motiv, je v prozorni polifoni obdelal E. Adamič. Dobil tudi močno izrazno umetniško obliko. Motiv »Žena — mož« je obdelal V. Ukmari. Prijazen vtipski pijanček je našel v napevu »Vinski brate« sebi zelo primeren izraz, napev pa v prerano umrlem romantičnem Kocijančiču zelo dobrega prireditelja. — Gorenjska narodna glasbena tipika je bila zajeta najprej v močnem epskem motivu »Lamberger in Pegame«, ki ga je obdelal v močan umetniški lik M. Tome. Kompozicija je grajena podobno »Matjažu«, pa je vanjo zelo uspešno pritegnile tudi recitatorski kompozitorni princip, ki je prav v epskih pesmih močno na mestu. Nadaljnje gorenjske prvine so bile zajete še v napevih »V kloster bi šla«, »Koledac in »Vojaška«, v obdelavi Fr. Marolta, ki je te napeve zgradil kitilno in v preprosti kompozitorni tehniki, pa dal vsakemu od njih silo izraza in to

v izredno močnem približanju narodnemu občutju, da je iz vsake od njih zaživel pristni domači svet. Gorenjski »Potkan ples« je obdelal V. Ukmari. — Končni del sporeda je prikazal dolensko pesem z vso njeno šegavostjo, veselostjo, pa tudi s svojevrstno meditativno mistiko. Uvedla je to pesem »Čukova ženitev«, ki jo je obdelal V. Ukmari. Sledila je »Ribniška«, kjer je Fr. Marolt duhovito povezal v enoten glasbeni lik več šegavih ribniških pesmi, ki kažejo svojstvene poteze tega ljudstva, ki kot otok na naši zemlji brani v sebi bogastvo svojevrstnega življenja. Maroltova priredba je to življenje zajela prav v jedru in ga predstavila prepričljivo in sintetično povezanost. Motiv »Kangalljevske očetie« je živa slika Dolencjev in je v Maroltovi kompozitorni zamisli predstava recitatorja in ljudstva morda najmočnejše zajela to ljudsko svojstvenost. Tomčeva obdelava »Furmanske« je srečna v situacijski zamisli, pa morda nekoliko prelirična z ozirom na furmanski element. Njegova prireditev napeva »Od žegnanga britofa« pa je zajela meditativni značaj te pesmi in ga dobro izrazila v homofoni, orgelski stavi.

Vse to bogastvo pesmi je izpolnjevalo spored, ki je bil po svoji globini in pestrosti vsebine in njenega izraza celo prebogati za enkratno polno dojetje. Vsa ta snov pa je dobila tudi v interpretaciji kvalitetno umetniško lice.

Zbor akademikov, ki šteje čirka 80 pevcev, se je po svoji vsestranski vrednosti izkazal sposobnega podati tem umetninam pravo reproduktivno lice. Zvočnost grl je izredno lepa. Visoki tenorji so lirčno barvani, silno prožni in imajo posebno mehko, ki je redka. Nizkim tenorjem daje rahla dramatska črta nekoliko ostrejši značaj, pa jih s tem usposablja lepo tvoriti mostja, ki skrajne višine proti visokim basom, ki imajo polno, estetsko privlačno baritonsko zvočnost. Nizki basi pa imajo prav kozaško pedalo barvo in so v tem polno sposobni nositi vso višjo tonsko zgradbo kot trdno stopište temelji. Vsi glasovi so v medsebojnem odnosu v pravem razmerju in je

Evgen Jarc

Ureditev drž. cest skozi Ljubljano

Kakor je znano, je izdala vlada 2. februarja uredbu o financiranju velikih javnih del v skupnem znesku ene milijarde dinarjev za oživiljenje narodnega gospodarstva; pobijanje brezposelnosti in pospešitev tujeskega prometa. Minister za zgradbe je na podlagi danega mu pooblastila odredil, katera javna dela se naj za sedaj izvedejo. Na dravsko banovino odpade vsota 35 milijonov Din, medtem za gradnjo sodobnega cestnega in državnih cest Ljubljana—Kranj — 20 milijonov Din. Nas Ljubljancem zanima tolmačenje tega besedila. Ljubljana je važno križišče državnih cest, in sicer pridejo v poštev:

a) drž. cesta št. 2 (Belgrad—Ljubljana—Kranjska gora), ki gre skozi mesto. Dolenjska cesta—most čez Gruberjev kanal—Karlovska cesta—Florjanska ulica—Rožna ulica—St. Jakobski trg—Trubarjeva ulica—St. Jakobski most—Cejzova cesta—Emonska cesta (del)—cesta 29. oktobra (Rimska)—Bleivsevo—Celovška cesta (do mestne meje), skupaj dolga 5500 m. Iz kaldrinskega fonda je mestna občina tlakovala Bleivsevo (ki bo letos dokončana) in Celovško cesto v dolžini 2700 m s stroškom 6,5 milj. Din;

b) drž. cesta št. 49 (Tržaška), ki se odcepi v začetku Bleivseve ceste in je v mestnem pomenu dolga 1 km in ni tlakovana;

c) drž. cesta št. 50 (Tirševa — Dunajska c.) od pošte proti severu v dolžini 2725 m. Tlakovane je doslej 966 m.

Kakor je že inž. I. M. pravilno označil, gre mestu Ljubljana za to, da se pri ureditvi državnih cest vpoštevajo v polni meri ceste skozi mesto. Da ima ministrstvo tako ureditev cest pred očmi, izhaja iz tega, da je določeno za ceste iz Zagreba do Samobora, Dugega sela in Remetinec 54 milj. dinarjev, za ureditev cest v okolici Sarajeva 10 milijonov, v okolici Niša 10 milijonov, v okolici

Dubrovnika 3 milijone in Banje Luke 10 milijonov. Jasen je torej namen ministrstva — ki se tudi po sebi razume — da se uredi tiste ceste, ki so najbolj prometne in to so ceste skozi mesta in v okolici.

Ljubljana torej opravičeno zahteva, da terenska komisija za ureditev cest št. 2 ne začne s trasiranjem šele na severni meji mesta, ampak tam, kjer cesta št. 2, prihajajoč od juga, prekorači mestno mejo, to je priložnost pri km 615.500 (pri odcepu glavne ceste na Rakovnik). Ako obvelja to opravičeno stališče, se bo uredila vsa proga od Dolenjske do Bleivseve ceste in s tem izpolnila stara želja prebivalcev šentjakobskega okraja. Mestna uprava zavzema to stališče tem bolj opravičeno, ker je iz kaldrinskega fonda, — ki bi ga bila lahko uporabila za ureditev nedržavnih cest — določila lepo vsoto 6 in pol milj. Din za državno cesto št. 2 (Bleivsevo in Celovško). To je stališče mestne uprave, ki se krije z zahtevu prebivalstva šentjakobskega in dvorskega okraja. Nerešeno še ostane pri tem, kako izvesti tlakovanje Tržaške in Tirševe ceste. Prva se mora tlakovati do križišča na Viču pri km 1638. druga pa do mosta čez Savo na Ježici (km 5542). Pri tem računam na pomoč ministra za gradbe dr. Kožulja, ki je piscu teh vrst zagotovil v ta namen posebno pomoč.

Cim postane akutno vprašanje ureditve Dolenjske ceste, se mora odločiti tudi usoda tramvajev. Po mojem osebnem mnenju bi se za slučaj, da bo tlakovana vsa cesta do Rakovnika (morda z lesenimi kockami po Starem trgu) lahko opustil tramvaj in nadomestil z avtobusno zvezo, ki bi bolj odgovarjala epizodičnemu (nestalnemu) prometu na tej progi, zlasti ker tramvajsko družba nima in še nekaj let ne bo imela sredstev za obnovo tramvajevske proge. Sicer pa to ne bodi zadnja beseda!

Kaj pravite?

Nemški narodni socialisti so ustanovili dve veliki mladinski organizaciji, da pridobijo mladino popolnoma za sebe s svojo posebno vzgojo: za fante so ustanovili organizacijo »die Hitler-Jugend« (Hitlerjeva mladina), za dekleta pa »Bund deutscher Mädel« (zveza nemških deklet).

Kako pa protislovesni vzgojitelji to mladino vzgajajo, vidimo iz izjav in naredb visokih narodno-socialističnih odgovornih uradnikov.

Tako sta vladni predsednik in višji državni tožilec v Hannover-u javno opozorila starše in učitelje, da se iz raznih procesov zadnjega časa jasno vidi, kako strah in nemoralne razmere so zavladale med mladino, a to ne samo v mestih, ampak tudi na deželi, tako da lahko govorimo že o resni nevarnosti za obstoj družin in celega naroda. Načelnik poreske pokrajine Terboven pa je izdal policijsko naredbo, ki kratkoročno prepoveduje skupne izlete fantov in deklet in še strožje prepoveduje skupna prenočišča, bodisi na prostem ali pa v koltorih.

Kaj pravite, g. urednik, ali je današnja Nemčija še »das Reich der Gottesfurcht und frommen Sitte«?

Mi pa bomo hvalile Boga, da nimamo tudi pri nas tako strogih in moralno okuženih okrajnih poglavarjev, kakor jih imajo v Nemčiji. Pred tako strogimi gospodi, kakor se pojavljajo v Nemčiji, ima naša »pokvarjena mladina« popoln mir — ali pa »pokvarjene mladine« nimamo...

Koledar

Torek, 9. aprila: Marija Kleofova; Tomaž Tol., mučenec.

Osebnosti

— Odlikovan je bil z redom Jugoslovanske krone IV. razreda peh. kap. I. razr. Ivan Novak.



dana s tem homogena skupnost prav orgelske tipike. Dokončno ubranost moti le še tu in tam malce solistično izstopanje in ne prav kompaktno vpadanje na polifonih mestih. Pač pa zvone homofona mesta vzorno ubrano. S tem zborom, ki ima take zvočne kvalitete, ki pa ima tudi trdno ozadje v inteligenci pevcev, je zmogel dirigent France Marolt na podlagi svojega resnega umetniškega pojmovanja in velike notranje intenzitete izoblikovati vsem umetninam pravi umetniški obraz. Trdno povezan in poslušan zbor je mogel kot enoten instrument slediti njegovim kretnjam, ki zelo zmiselno nakazujejo vse zunanje estetske, kot notranje vsebinske svojstvenosti umetnin. Tako je bilo dano v izvajanju dojemati pravo umetnost glasbenega poustvarjanja, ki se preko vsakega dilematizma vzpenja do višine, kjer ji kritično merilo odmerja svetsko mesto. Kajti reproduktivna zakonitost, ki zajema zbornost oblikovanje (fraziranje, odtehtavanje linij, ubranost sozvočij, dinamične nijanse, ritmična jasnost etc.) je bila izpolnjena, čeprav moremo reči, da ne še do končne popolnosti, ki bi bila možna, če bi bila priprava bolj ulešana. A kratko odmerjen čas v razmerju s silno težino podanih pesmi vendar vsemu delu na strani požrtvovalnega pevstva in na strani idealističnih pevcev izvalja polno priznanje. — Še moram omeniti sodelovanje solistov. Bernot-Golobova je v »Lepi Vid« svoj del podala prikladno estetiki in izrazu in se je njen altovski glas zelo lepo spajal z zvočnostjo moških grl. Ludovik Puš se je izredno srečno uveljavil kot interpretator tipično narodno barvanih napevov, kjer je močno zajel izraz in vso karakteristiko. Manjše solistične partije pa so se neglede na čisto estetsko osnovo tako dobro zlagale z značajem pesmi, kjer so nastopale, da so močno stopnjevale stilni izraz in učinkovitost.

Končno moram omeniti še lep, predvsem pa kvaliteten koncertni uvodnik, ki ga je izdal APZ ob tej priložnosti. V njem se nahaja velika znanstvena

fundiranih članov, ki so jih napisali Boris Orel, Božo Vodušek, Rajko Ložar, Anton Skubie, France Marolt, in ki vsi pomenjajo resen donesek k studiju naše folklorne. Članke pa zaključuje odlomek iz Cankarjevega Kuranta, ki simbolno podčrtava vse to zgodoščno delo. — Tudi opombe pod tiskanim besedilom pesmi, polnim izrazite lepote in globine, živče v naši narodni psihi, so odsev resnega znanstvenega dela na našem glasbenem folklornem polju, kjer je danes intenzivno zasidlo lopato France Marolt. — Okusno opremo uvodnika in risbe, ki se lepo skladajo z narodnim značajem, pa je oskrbel kipar France Gorše.

Iz vsega je razvidno, da pomenja koncert APZ udarno razvojno pot na našem glasbenem in posredno na splošnem kulturnem polju. Da pa se občinstvo tega tudi zaveda, je dokazalo z za nas neobjavnim obiskom, ter je ob prvem koncertu in ob njegavi ponovitvi napolnilo veliko Unionsko dvorano do zadnjega prostora.

V. U.



DRAMA — Začetek ob 20

Torek, 9. aprila: Zaprtio.
Sreda, 10. aprila: Benetški trgovci. Red Sreda.
Četrtek, 11. aprila: Malomeščani. Premiera. Iven.

OPERA — Začetek ob 20

Torek, 9. aprila: Zaprtio.
Sreda, 10. aprila: Francesca da Rimini. Red A.
Četrtek, 11. aprila: Zdal vam eno zaigram. Red Četrtek.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Torek, 9. aprila: Zaprtio.
Sreda, 10. aprila: Kvadratura kroga. Red C.

Ostale vesti

— »Naša javnost o kralju mučeniku« je naslov lepo ilustrirani knjigi, ki jo je izdala tiskarna »Narodnih Novic« v Zagrebu z namenom, da se ohrani tudi potomstvu vse, kar je ob marševski tragediji bilo v naši domovini napisane in govornega o kralju Aleksandru. Knjiga je tiskana na lep papir in je zelo bogato in lepo ilustrirana. Stane broširana 20 Din, obsega pa 630 strani velikega formata. Naroča se v tiskarni »Narodnih Novic«, Zagreb, Frankopanska ul. 26.

— Sprememba v komisarijatu ljubljanske radio-postaje. Dosedanji član komisarijata ljubljanske radio-postaje dr. Milan Dular, častni belgijski konzul in ravnatelj ljubljanskega veleposla, je odstopil. Na njegovo mesto je prometni minister ing. Vujčić imenoval gosp. ing. Antona Štebija. Tednik »Radio-Ljubljana« poroča, da so na vidiku še nadaljne spremembe v komisarijatu.

— Binkoštni izlet Jadranske straže na morje. Za časa binkoštnih praznikov in sicer od 8 do 11. junija t. l. priredi Krajevni odbor Jadranske straže v Ljubljani svoj tradicionalni izlet na morje. Da omogoči širšim slojem in prav vsakomur posest našega Jadrana, je sklenil izletni odbor prirediti izlet v istem stilu kakor lansko leto t. j. po skupinah. Tendence Jadranske straže je omogočiti vsem svojim članom posest morja ter je zato vzel v obzir le najcenejšo in najdaljšo pot. Opozoriti moramo, da se izleta sme udeležiti le tisti, ki je res član Jadranske straže in ki je plačal članarino za tekoče leto. Obenem tudi mora vsak član imeti legitimacijo, ki bo služila za vse popuste pri vožnji, prehrani in prenočiščih. Program po skupinah je sledeč: I. skupina Ljubljana—Šibenik—slapovi Krke in nazaj 280 Din po osebi; II. Skupina Ljubljana—Šibenik—Zlari in nazaj 270 Din po osebi; III. Skupina Ljubljana—Šibenik—Tijesno in nazaj 290 Din po osebi; IV. Skupina Ljubljana—Šibenik—Mandalina in nazaj po 270 Din po osebi. V. Skupina Ljubljana—Split—Trogir in nazaj 260 Din po osebi; VI. Skupina Ljubljana—Split—Metković in nazaj 350 Din po osebi; VII. Skupina Ljubljana—Split—Makarska in nazaj 320 dinarjev po osebi; VIII. Skupina Ljubljana—Split—Klis—Sinj—Trogir—Solun in nazaj po 350 Din po osebi; IX. Skupina Ljubljana—Split—Omih—Vranje in nazaj po 320 Din za osebo. X. Skupina Ljubljana—Split—Supetar—Split in nazaj 270 Din. XI. Skupina Ljubljana—Split—Korčula in nazaj 400 Din po osebi; XII. Skupina Ljubljana—Split—Dubrovnik in nazaj 500 Din po osebi. V to vsoto je zaračunana vožnja, hrana in prenočišče po restavracijah in hotelih ter vožnja s parniki. Morebitne izpremembe v posameznih skupinah si pridruže odbor. Za vsako skupino je določeno število izletnikov in se prekoštevile prijave ne bodo mogle vpoštevati zaradi težkoč pri prehrani in prenočiščih. Prijave izletnikov trajajo do 25. maja t. l. Pri vpisu plačajo izletniki polovico, ostanek najkasneje do maja. Izleti po morju se vršijo samo s parniki ne pa z ladjami kakor lansko leto. Podrobni programi se dobijo pri Krajevnom odboru Jadranske straže, Tirševa c. št. 1a-IV od 15. aprila dalje. — Izletni odbor.

— Priprave za pomladansko umetnostno razstavo v Ljubljani. Pripravljalna dela za pomladansko razstavo so v polnem teku. Te dni je razposlal odbor društva likovnih umetnikov vsem umetnikom, ki so prijavili svojo udeležbo, pravilnik in prijavnico za razstavo. Po številu umetnikov, ki so se dosedaj prijavili, je računati na to, da bo po dolgem času Ljubljana zopet doživela splošno slovensko umetnostno razstavo, ki bo pokazala nivo sodobne slovenske likovne umetnosti. Iz dosedanjih prijav je razvidno, da bodo zastopani na tej razstavi naši umetniki od najstarejših do najmlajših. Ker je zanimanje za to razstavo zelo veliko in je čas kratko odmerjen, se obveščajo vsi gg. umetniki, ki se še niso prijavili na udeležbo ter se žele razstave udeležiti, da se prijave sprejemajo samo še do konca tega meseca in se pozneje prijave ne bodo mogle upoštevati. — Odbor.

— V »Slovincu« dne 4. aprila je bila omenjena knjižica »Cerkvene pogrebne določbe in pristojbine«. Naknadno sporočamo, da knjižica nima cerkvenega odobrenja.

— Predavanje »Narodne knjižnice in čitalnice« v Zagrebu, Kraljeve Marije ul. 3. V sredo 10. t. m. ob pol 21 predava univ. prof. g. dr. Ludmil Hauptmann o temi »Kako je nastala dežela Kranjska«. — Vstop prost.

— V »Pond. Slovincu« od 8. t. m. je bil objavljen na drugi strani članek pod naslovom »Borba za Obrtno banko«. Mišljena je tu Znanstvena banka, ki se ji sicer po slovensko tudi pravi obrtna banka. Te banke ni zamenjati z banko, ki je protokoliрана pod imenom »Obrtna banka«.

— April rad z repom vije, to je star pregovor. Po naših hribih je padlo snega do pasu. Hujše je bilo, če sem si prav zapomnil letnico, leta 1844. Ko sem služboval na Brezjah, mi je pravil stari Bvažnikov oče, da je tega leta padlo v aprilu dokaj snega. Nastal je mráz in do svetega Marka je držalo. Ta dan je šla procesija iz Breznice v Vrbo po srenju in pred cerkvico svetega Marka so nosali zasidli križe v zmazrjeni sneg. Naslednji dan pa je potegnil jug, sneg je v par dneh zginit in nastopila je topla in lepa pomlad. Bvažnikov oče, stara živa pratika, je še dostavil: To leto je bila dobra in nič poznejša letina. — Lovro Hafner.

— Dr. Opekovo knjigo »Iz mojih rimskih let«, ki je pravkar izšla in smo jo v petkovem »Slovincu« naznanili, je izdala Mišijanska tiskarna v Grobljah in se ond narača. Napočeno smo pa navedli njen obseg in njeno ceno. Knjiga ima 212 strani teksta ter 50 listov ilustracij, in stane broširana 45 Din, vezana pa 50 Din, po pošti 2 Din več.

— Prepovedan tisk. Službene novine št. 18. objavljajo, da je državno pravdnistvo v Zagrebu prepovedalo prodajati in razširjati št. 13 tednika »Istra« in št. 4 mesečnika »Hrvatska revija«, ki se tiskata v Zagrebu.

— Ciganska knežinja ciganske kolonije. Banjaluske oblasti je te dni obiskala zanimiva deputacija banjaluskih ciganov, ki so prošli, naj bi jim oblasti odstavile dosedanjega njihovega kneza in mesto njega postavile za kneza 50-letno ciganko Cečo, ki je v resnici že dosedaj pravi starešina ciganske kolonije v Banjaluki. Ta kolonija šteje dosedaj 300 članov in vsi brez ugovora ubogajo staro ciganko.

Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani

Tebe Boga hvalimo. Po napevu Haydnove zahvalne pesmi »Hvala bod' Gospod' Bogu« prvotno z latinskimi tekstom za mešani zbor priredil A. Förster, s slovenskim tekstom R. Pahor. Cena izdaja je 4 Din. Ta skladba je bila več let popolnoma razprodana. Ker se »Te Deum« sedaj poje v slovenskem jeziku, zato izdajo te hvalnice še posebno pozdravljamo. Bistveno ni napev od originala nič izpremenjen in je našim zborom že znan; saj so ga v latinskem jeziku večinoma peli vsi naši cerkveni zbori. Skladba je zelo praktična, ker se figuralni stavek menja z recitacijo, kar skladbo skrajša, a na efektu ne izgubi ničesar. — Naroča in dobi se v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.



Prav tako,
kakor
boksar
nasprotnika,
obvladuje

Bronhi bonbon kašelj

PROIZVOD: »UNION« ZAGREB.

Naznanila

Ljubljana

1 Kulturni odtok Katoliške akcije za frančiškansko župnijo vabi vse člane in prijatelje na redni točkovni sešatek. Predava g. dr. Franc Loreto: Pappe Innocencije III. in njegova doba. Predavanje bo zelo zanimivo, zato priteite vsi!

1 Jugoslovanska kirurška društvo, sekcija Ljubljana, ima svoj redni sešatek v torek, dne 9. aprila ob 18 v predavalnici ženske bolnišnice v Ljubljani. — Sporoči: Dr. Lameček: Omejitve vaginacije preiskave kot profilaksa puerperalnih infekcij; dr. Pehani, dr. Pavlič: Demonsracije primerov.

1 Spored koncerta čelista Popovca je naslednji: Strauss R.: Sonata v f-duru; Beethoven: Variacije na Handlov temo; Bocherini: Sonata v a-duru; Beethoven: Sonata v g-duru; Bach: Arida; Paderevski: Menuet; Duvodov: Pri vodometu; Debussy: Mesečina; Davidov: Sarcanda; Popper: Ples vil. Pri klavirju spremlja umetnika pianist dr. H. Armanski. Koncert bo v sredo, 10. aprila ob 20 v filharmonični dvorani. Vstopnice so v prodaji v knjigarni Glasbene Matice po običajnih koncertnih cenah.

1 Francoski inštitut v Ljubljani opozarja na raznimno akcijo predavanja o Kretl, ki bo v sredo, 10. aprila ob 20 v društvenih prostorih v Narodnem domu. Predavala bo francoska predavateljica gdna Marthe Oulie. Vabljeni!

1 Zdravstveno Jugoslovanski inženjerji in arhitekti, sekcija Ljubljana, naznanja, da bo imela 16. rodni letni občni zbor v sredo, 10. aprila ob 19.30 v društvenom lokalnu na Kongresnem trgu 1.

1 Za koncert »Trboveljskih skladov«, ki bo v ponedeljek, 15. aprila ob 20 v unionski dvorani, so vstopnice že v prodaji v knjigarni Glasbene Matice. Občinstvo prosimo, da si vstopnice pravočasno priskrbi.

1 Kino Kodeljevo. Dvori in jutri ob 8 poje Richard Taubert v filmu »Simfonia ljubane«.

1 Vočno službo imajo lekarnar: mr. Bakarčić, Sv. Jekoha trg 8; mr. Ramor, Miklošičeva cesta 20, in mr. Gariš, Moste.

Maribor

1 Čajansko s predavanjem in glasbenim sporedom prirediteljsko društvo, v sredo, 10. aprila ob 20 v dvorani zaseda »Veselo«. Predavala bo gospa Mila Havičeva o kulturni zgodovini v dobi Nemaničev. Glasbene točke bosta podala gospe Vrečko in Skvarč. Priročno vabi k udeležbi vse svoje članice odbor.

Celje

1 Ljudsko vseučilišče. V sredo, 10. aprila priredita ob 20 na meškanski šoli naši Japonki gospa Marija Teuneko-Skufek in njena gdna hčerka Erika japonski večer. Gospa Skufekova bo opoivala ob predavanju lepih okoliščin ali japonski narod, pokrajino in običaje ter plesala japonske plesne, njena hčerka Erika pa bo pela japonske pesmi. Priporočamo občinstvu, da se udeleži tega večera.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Torek, 9. aprila, 11. Solaka ura: Spominu viteškega kralja Aleksandra I. Zedinitelja. Ob zaključku globoke žalosti (Vodjo Jagodić) — 12.00 Zlata godba na ploščah. — 12.50 Poročila — 13.00 Čas, Junaku v spomin (plošče) — 13.00 Otroški kotiček (ga. Cirila Medvedova) — 13.30 Arhitekturno-estetska gospodinjstva v vrstnosti (arh. Dušana Santel) — 13.40 Nemščina (dr. Rudolf Kolarič) — 13.50 Plošče — 13.50 Čas, čitni list, program za sredo — 13.50 Nac. ura — 20.00 Volivno in politično poročilo — 20.15 Koncert pesniškega zbora »Tabor« — 21.00 Pesno glasbo izvalja Radiorkester — 21.00 Čas, poročila — 22.00 Angliške plošče.

Drugi programi

Torek, 9. aprila, Beigrad: 20.30 Zagreb. — Zagreb: 20.30 Spominski večer za blaženi, vit. kraljem Aleksandrom I. Zediniteljem. — Dunaj: 17.10 Konec del Ford, Scherberta — 19.30 V poslojnom času — 20.45 Plesna glasba — 21.50 Godalski kvartet — 22.25 Godba na pihala — 23.50 Avstrijske pesni — Budimpešta: 20.15 Beethovenove konc. 21.50 Jazz — 23.10 Cikanska gl. — Milan—Trst: 17.05 Laska gl. — 20.45 Pariški navihane, opereta, Montanari. — Rim—Bari: 17.30 Zab. gl. — 20.45 Kvintet v es-duru, Schubert — 21.45 Škotske pesmi — 22.00 Laska gl. — Praga: 19.30 Ork. in vok. konc. — 20.45 Viol. gl. — 21.30 Godalski kvartet — 22.20 Plošče. — Brno: 20.45 Ljudska godba na pihala 21.30 Melodrame — Bratislava: 20.50 Beethovenova son. v c-molu — 21.35 Stramel — Varšava: 20.00 Konec del Paderevskoga — 22.00 Laska gl. — Berlin: 19.15 Chopinova klav. gl. — 20.10 Pester večer. — Königsberg: 19.15 Skrbabnovne klav. skladbe — 20.15 Veselo plošče — 21.00 Izra. — Hamburg: 18.55 Mladina pade — 20.10 Izra. — 21.10 Vesela gl. — Vratislava: 20.10 Rad. ork. — Lipsko: 19.00 Frankfurt — 20.10 Plesna gl. — 21.00 Hamburg. — Köln: 19.00 Glasba mladine — 20.10 Ples na gl. — 21.00 Vesela ura. — Frankfurt: 19.00 Ork. konc. 20.15 Vok. konc. — Stuttgart: 20.15 Svabski skladatelji — 21.00 Juhlada. — Monakovo: 19.20 Konec na godalni ork. — Fortner: 20.10 Nove plošče — 21.00 Kmečka svadba. — Zürich: 21.30 Rad. ork.

Kozjersko društvo za dravsko banovino

Na praznik, 25. marca se je vršil v Mengša ustanovni občni zbor kozjerskega društva za dravsko banovino. Udeležilo se ga je 55 oseb iz vseh krajev. Kako važnega pomena je ustanovitev društva, kaže dejstvo, da se je pred občnim zborom prijavilo nad 150 oseb za pristop v društvo. Občni zbor je otvoril preds. pripravljalnega odbora Zupan Ivan iz Mengša, ki je v daljšem govoru razložil namene društva. Občni zbor je pozdravil tudi urednik lista »Rejce malih živali« in k red Alfonz, šolski upravitelj, in po naročilu izročil pozdrave društvu za reje malih živali iz Kranja in Trbovelj. V strokovno zasnovanem daljšem predavanju je g. Kristof Franc iz Ljubljane razložil pomen kozjere za malega človeka in smisel ustanovitve društva za širjenje kozjereje v naši banovini. Po statistiki je v naši banovini 10.290 koz. — Članarina se je določila na 36 Din letno. Vpisnina je 5 Din enkrat za vselej. V daljši debati je občni zbor odobril pravilnik, po katerem bo društvo odajalo svojim članom brezplačno prvotrsne kože, dobavljene iz Švice, pod pogojem, da vrne prejemnik v teku enega leta mladiča društvu, ki ga pod enakimi pogoji podari zopet naprej. Na ta način se bo širila reja in nudila malemu človeku možnost, da pride za mal denar (članarina) do dobre kože-mlekarice, ki mu nudi skromne dohodke pri današnjih težkih razmerah. Vpeljana je tudi rodovna knjiga za kozjo živino, prva te vrste v Jugoslaviji. Člani društva prejmejo brezplačno svoj strokovni list, v katerem bo objavljen v celoti ves poslovnik.

Sledile so volitve in je bil izvoljen sledeči odbor: predsednik Zupan Ivan, posestnik, Mengše; podpredsednik Zobec Ivan, Sp. Gameljine; tajnik Inkret Alfonz, Šenkovo turn; blagajnik Zun Franc Mengše; gospodar Kavčič Gregor, Mengše; Odborniki: Hladnik Jakob, okr. ekonom. Kamnik, in Cerar Marija, Domžale.

Zanimivo predavanje avstrijskega generala

Kakšna bo bodoča vojska?

Upokojeni avstrijski general Gerabek je na Dunaju pretekli teden imel predavanje, kaka bo bodoča vojska. Njegovo mnenje je takole:

Vojna umetnost je dvojna: obrtna in znanstvena. Obrtno vojno umetnost so včasih imenovali »vojaški drill«. Danes pa je namesto te besede rabiti drugo: »treniranje«. V bodoči vojski bosta mladinska vzgoja in vojaški sport igrala veliko vlogo. Vojna umetnost pa je umetnost, katera sloni na izkušnjah in dognanjih prejšnjih vojsk. Toda današnja vojna umetnost nikakor ne more pravilno presoditi, kakšne bodo vojske v prihodnosti, ker v vsaki vojski doživljamo presenečenja. Presenečenja smo doživeli tudi v svetovni vojski. Predvsem pa je treba poudariti tole:

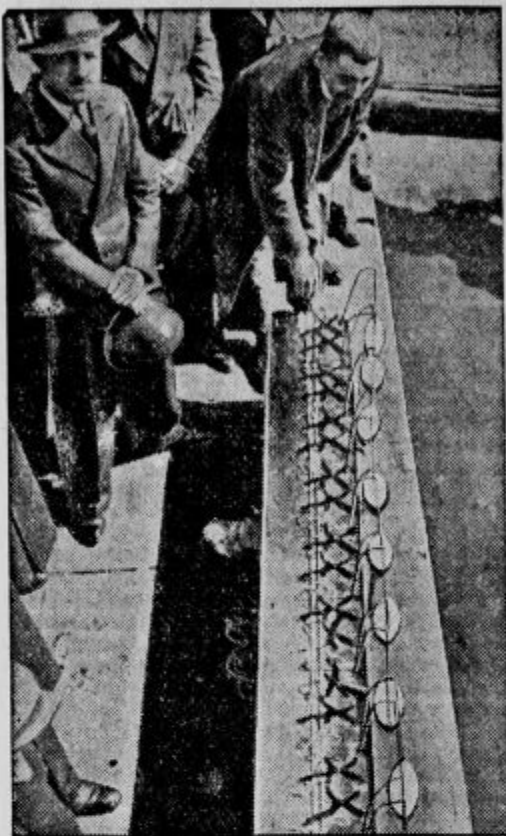
V bodoči vojski skoraj ne bo več razlike med oboroženimi vojaki in neoboroženimi. Tudi ženske bodo klicane v vojno službovanje. Vsaka bojujoča se sila bo skušala doseči čim hitrejšo odločitev. Bodoča vojska se bo začela brez vojne napovedi s strateškim napadom. Zelo važen moment v bodoči vojski bo presenečenje. Pri tem prizadevanju bo mnogo pripomogla tehnika s svojimi motorji na suhem in v zraku.

Motor bo pomagal, da se bodo čete na do-ločenem kraju čimprej zbrale. Zelo važna bo motorizacija čet. Motor bo pa služil tudi za orožje: pomislimo le na topništvo in na bojne vozove, tanke. Proti letalcem se bo treba hitro bojevati, k čemur bodo pripomogla avtomatična orožja. Avtomatski topovi proti letalom bodo zelo učinkoviti. Kakšen pa bo boj tanka proti tanku? Odgovor na to je: ta boj bo v bodoči vojski redek. Angleži so v svetovni vojski izvršili s tanki 85 napadov, pa se je samo dvakrat zgodilo, da so se spopadli tanki s tanki. Če se bo to zgodilo, bo tak dvoboj med tanki za oboje velika velika močno nevaren. Prednost bo imel tisti, kateri bo prvi ustrelil in pa tisti, ki bo težje oborožen.

Cesar Napoleon I. je rekel, da je treba vojno tehniko vsaka tri leta spremeniti. In res se je v zadnjih letih tehnika, kemija in metalurgija silno razvila. Splošno strokovnjaki sodijo, da bo topništvo orožje napadanja, strojne puške pa bodo orožje defenzive, brambе. Poklicna in ljudska armada bosta delovali druga ob drugi. K njima se bo pa pridružila še armada prostovoljcev vseh starosti. Te prostovoljne čete bodo predvsem razbremenjevale poklicno in ljudsko armado, vendar se bodo morale tudi same udeleževati bojev.

O bodoči vojski je slišati dvoje mnenj: eni mislijo, da bo vojska v prihodnosti vojska tankov, drugi pa mislijo, da bo to zračna vojska. Vsekakor pa je treba pomisliti, da je mehanizirana armada zelo odvisna od dovoza ter da bodo tako mehanizirano in motorizirano armada tudi v bodoče uporabljali le za prve čete.

Predavatelj je na koncu svojega predavanja v pomirjenosti javnosti tole povedal: Mislim, da se nevarnost vojske s takozvanimi bacili močno pretirava. Bacili kolere niso dovolj vzdržni. Bacili kuge so najbolj nevarni za tiste, kateri bi jih metali iz zraka. Bacili griže pa so le v živilih. Nikarte se torej preveč bati in si vojsko prihodnosti misliti hujšo kakršna bo. Saj smo tudi zračno vojsko močno precenjevali. Le pomislimo, da so napadi nemških Zeppelinov na London v teku vse svetovne vojske terjali komaj toliko žrtev, kakor pa jih je terjal avtomobilski promet na londonskih ulicah samo v teku enega meseca.



Večja varnost na morju. Ameriški iznajditelj Jožef Dickinson je sestavil napravo, s katero je na velikih oceanskih parnikih mogoče z enim prijemom spustiti v morje kar deset reševalnih čolnov obenem. Ta iznajdba bo zelo povečala varnost potovanja po morju.

V galeriji slik. Voditelj razlaga: »Tukaj imamo »Rubensa« ... tukaj pa »Rafaela«.

Gospa Racmanova: »Ali sta oba od istega mojstra?«



Perilo suše po ulicah angleških mest. V angleškem mestu Barrow-Furness je navada, da ob dneh, ko po hišah pero, perilo izobesijo kar čez ulico.



Japonske vojaške vaje. Ob 30-letnici bitke pri Mukdenu, kjer so Japonci porazili Ruse, so Japonci pri Osaki priredili velike vaje, pri katerih so prvič preskusili nove infanterijske topove.

Mož-beseda kitajskega tolovaja

Angleški listi prinašajo iz Kantona naslednjo zgodbo, katero v glavnem podajamo:

V kitajskem delu Kantona prebiva bogat Anglež Simon, kateri ima pri sebi 21 let staro hčer. Nekega dne pa je hčerka, kateri je ime Marija, brez sledu izginila. Hotela je iti k šivilji, kamor je pa ni bilo. Očividno so jo ugrabili razbojniki in odvedli. Nesrečni oče je najel poleg policije še tri zasebne detektive, da bi jo iskali, toda ves trud je bil zaman.

Marija Simon pa se je le nekaj dni prej, preden je izginila, zaročila s mladim francoskim zdravnikom Lestauvilom, čigar družina že več desetletij prebiva v Kantonu. Mladi dr. Lestauvil je v kitajskem delu med Kitajci zelo znan in priljubljen. Kot zdravnik namreč opravlja službo v bolnišnici za kužne bolezni ter tako skrbi za Kitajce, da ga imajo ti kar za svojega. Lestauvilova priljubljenost je pa zrasla, odkar se je ponesrečil popotniški parnik »Lesseps«. Tedaj je namreč mladi zdravnik s svojim junaštvom rešil nekega Kitajca. Iz prenapolnjenega reševalnega čolna je padel v vodo neznan Kitajec in se začel potapljati, ker ni znal plavati. Dr. Lestauvil je planil za njim v vodo in že nezvestnega siromaka rešil v reševalni čoln. Kmalu nato je reševalni čoln srečno pristal v luki. Tu je rešeni Kitajec svojem rešitelju podal roko in rekel:

»Ne veste, koga ste rešili. Prepričan pa sem, da mi bo nekoč mogoče poplačati vašo plemenitost. To moje plačilo bo dragocenejše ko denar. Kadar boste potrebovali pomoči, pa me pokličite. Če boste svoje sporočilo objavili v listu »Shanghai Times«, me bo doseglo, kjerkoli bom.« Preden se je mladi Lestauvil zavedel, je skrivnostni Kitajec že izginil v gneči.

Medtem so za očeta in zaročenca minevali skrbni in žalostni polni dnevi. Kantonska policija je mobilizirala svoje najboljše agente, da bi našla sled za Marijo Simon. Toda vse je bilo za-

man. Vsi so bili že prepričani, da je nesrečna Marija že mrtva. Ko je minilo 10 dni, se je nesrečni ženin spomnil besedi tistega skrivnostnega Kitajca, ko se je ponesrečila ladja »Lesseps«. Že drugi dan je v listu »Shanghai Times« izšel tale oglas: »Neznanec! Spominjaj se nesreče ladje »Lesseps«. Pod to kratko besedilo se je podpisal Lestauvil in navedel svoje bivališče.

Mladi zdravnik je drugi dan odprl vrata svoje ordinacijske sobe, da sprejme naslednjega bolnika. V sobo je stopil Kitajec, katerega je mladi zdravnik kmalu spoznal: Bil je tisti neznanec, kateremu je bil svojčas dr. Lestauvil rešil življenje. »Ali me ne poznate več? Moje ime ste najmanj že stokrat slišali, saj je sloveče, čeprav ni dobrega imena. Imenujem se Kijenuf.« Mladi zdravnik se je skoraj zgrozil. Ime Kijenuf je bilo v Kantonu na najbolj slabem glasu. Mož je bil poglavar tolovajske tolpe, ki je imela na vesti že na stotine človeških življenj. Le nerad je dr. Lestauvil takemu tuju povedal svojo nesrečo. Kitajec pa je odgovoril: »Kar je Kijenuf obljubil, bo tudi držal. V 48 urah se bo gospodična vrnila.«

Dva dni nato sta v predsobo bogatega Simona dva Kitajca prinesla ogromen kovčeg, ki je pa ob strani bil preluknjan. V predsobi sta breme odložila na tla in izjavila: »Prinesla sva neko darilo za gospoda Simona.« Nato sta naglo odšla. Domači so naglo začeli odpirati pokrov skrivnostnega kovčega in v svoje veliko začudenje v kovčegu našli pogrešano Marijo Simon, katera je bila nezavestna. Sedaj se je zadeva kmalu pojasnila. Tistega dne, ko je gospodična izginila, sta jo na cesti napadla dva moža, jo naglo potisnila v avto in jo odpeljala na neko kmetijo več sto kilometrov z Kantona. Sedaj so jo v kovčegu zopet prinesli nazaj, da ne bi mogla povedati, kje je bila. Odvedli so jo očividno pajdaši tolovajskega poglavarja Kijenufa, kateri jim je sedaj velel svoj plen vrniti.

Plemeniti popotniki

Ta le resnična zgodba dokazuje, da celo med največjimi bogataši na svetu še ni zamrl smisel za nesrečnega bližnjega, če to bedo od blizu in neposredno vidi.

Kanadski parnik »Vojvodinja Richmondska« je 6 tednov vozil po morju najbogatejše Kanadčane in Američane. Tik preden se je 6 tedensko potovanje končalo, je nenadno umrl ladijski kuhar A. Mc. Grath. Uslužbencem na parniku pa je bilo znano, da je kuharju pred letom dni umrla njegova žena in da je sedaj vseh pet otročičev brez očeta in matere. Sirotni otročiči so bili stari šest do enajst let, torej v dobi, ki si sami še prav nič ne morejo pomagati.

Uslužbenci so torej začeli zbirati prispevke za uboge kuharjeve sirote. Tako so tudi popotniki zvedeli, kaj se je zgodilo. Tudi ti so takoj sklenili svoje prispevati za uboge in zapuščene sirote. Mornarji so zbrali nekaj sto frankov, popotniki pa so tej vsoti dodali še 2000 do 3000 frankov. S tako vsoto so otroci vsaj za nekaj časa bili obvarovani najhujše bede.

Toda kdo jim bo nadomestil pomre starše? Tudi s tem vprašanjem so se pečali mornarji in popotniki. Uspeh tega razglabljanja je bil, da je bogat ameriški trgovec skupaj z ženama dveh ameriških bančnih magnatov sklenil tudi to zadevo povoljno urediti. Ti trije so namreč

sklenili, da bodo otroke vzeli za svoje. Obe ženski bosta skrbeli za vzgojo sirot, trgovec pa bo skrbel za obleko in druge življenjske potrebščine.



V ječi. »Gospod paznik! Ali bi mi ne mogli dati kake druge pižame? Ta se mi zdi preveč kričča...«

Roman za mlade in stare

44

EMIL IN DETEKTIVI

Spisal E. Kästner, poslovenil M. Kunčič.

»Opica si ti, da veš!« mu je Ponica užaljeno zabrusila v obraz. »Toliko ti povem: če še kdaj prestaviš sedlo na kolkem kolesu, je med nama končano vse. Razumeš?«

»Če ne bi bila deklica in tenka ko trska, bi te že naučil, kako se govori z menoj. Razen tega me pa danes prav nič ne veseli, da bi se jezil. Kaj si bom kupil z denarjem, te pa prav nič ne briga.« Potlačil je stisnjene pesti v žep.

»Nikar se ne pričajta, nikar si ne skočita v lase, raje si izpraskajta oči,« ju je mirila stara mama.

S tem je bila debata končana.

Potem je stric Hajmbold odvedel psa na sprehod. To se pravi: Hajmboldovi psa sploh niso imeli, a Ponica je zmerom rekla tako, kadar je očka odšel v mesto na vrček piva.

Stara mama in obe ženi in Ponica Klobuček in Emil so potem še dolgo sedeli v sobi in zbuiali spo-

mlne na pretekle dni, ki so jim prinesli toliko razburjenja in skrbi.

»No, nemara ima pa vsa ta storija vendarle tudi svojo dobro stran,« je dejala teta Marta.

»Jasno ko beli dan,« je pritrdil Emil. »Nekaj prav koristnega sem se naučil iz nje: Nobenemu človeku ne smemo vsega verjeti.«

Njegova mama je pristavila:

»Tudi jaz sem se iz nje nekaj naučila: Matere ne smejo svojih otrok nikoli pustiti samih na potovanje.«

»Čenčarija!« je zabundala stara mama. »Ravno narobe. Ravno narobe!«

»Čenčarija, čenčarija, čenčarija!« je zapela Ponica Klobuček in jahala na svojem stolu po sobi.

»Tvoje mnenje torej je, da iz te stvari ne moremo izluščiti nobenega koristnega nauka?« je vprašala teta Marta.

»Pač, pač,« je odgovorila stara mama.

»Torej povej!« so zaklicali vsi nkratu.

»Denar moramo zmerom poslati samo po poštni nakaznici,« je zabundala stara mama in se zarežala predse kakor stara gramofonska plošča.

»Hura!« je zakričala Ponica Klobuček in odjezdila na svojem stolu v spalnico.

KONEC

Vladarski jubilej na Angleškem



Anglija se z vso vmeno pripravila na srebrni vladarski jubilej svoje kraljevske dvojice. Na naši sliki vidimo angleško kraljevo dvojico v slavnostni obleki ob kronanju pred 25 leti

Cene industrijskih izdelkov morajo navzdol!

Za pravo razmerje med kmetijskimi in industrijskimi cenami

Kmetijski minister dr. Dragutin Janković je osnoval pod okriljem kmetijskega ministristva odbor za proučevanje cen kmetijskih pridelkov. Ta odbor ima nalog, da čimprej ugotovi vzroke velike razlike med cenami kmetijskih in industrijskih proizvodov. Kmetijski minister je prepričan, da je ta razlika glavni vzrok današnje stiske na kmetih. Odbor ima nalog, da po proučitvi tega razmerja predlaga tudi ukrepe, s katerimi bi bilo mogoče odpraviti veliko nesorazmerje med cenami kmetijskih in industrijskih proizvodov.

Ta ukrep je zbudil razne polemike med jugoslovanskimi strokovnimi listi. Splošno prevladuje mnenje, da se je industriji, organizirani v kartelih, posrečilo dvigniti cene industrijskih izdelkov kar najvišje. Ne smemo pozabiti, da je industrija pri nas aplošno zavarovana s carinami in z raznimi drugimi olajšavami. Na drugi strani ni kmet prav nič organiziran. Cene kmetijskih pridelkov so šle neprestano navzdol in dovedle kmeta v silno stisko.

Naj na tem mestu opozorimo na najnovejšo akcijo nemškega komisarja cen dr. Gördeleja. V Nemčiji se zdaj trudi, da bi cene industrijskih izdelkov potisnil navzdol. Izdan je bil že zakon, ki omejuje izplačevanje dividend, ki presegajo 6 oziroma 8%. Dr. Gördele pripravlja ukaz, ki naj bi podjetja, ki lahko izplačajo več kakor 6% dividendo, prisilili, da znižajo cene svojim izdelkom. Kabinetski načelnik pri vrhovnem vodji kmetov

dr. Reischle pripravlja načrt proti previsokim dividendam. On imenuje take dividende mamutove. Ugotovil je, da izplačujejo nekatera podjetja dvakrat ali celo trikrat tako visoke dividende, kakor je običajna obrestna mera. Ta razlika med navadno obrestno mero in dividendami slabo vpliva na akromne varčevalce, ki nalagajo svoj denar v državne papirje. Vabi jih, da bi tudi oni naložili denar v spekulativna industrijska podjetja. To pa nikakor ni v smislu narodne socialistične države. Zato pa mora vlada po mnenju dr. Reischle na vsak način preprečiti izplačevanje mamutovih dividend. V ta namen predlaga dr. Reischle, naj vlada s posebnim ukrepom sama določi »pravično ceno« proizvodov takšnih industrijskih podjetij.

Jasno je, da bi bila tudi pri nas potrebna akcija v obeh smereh. Prva naj bi šla za tem, da se cene kmetijskih pridelkov znižajo, druga pa bi morala akusati potlačiti cene industrijskih izdelkov navzdol. Jugoslovanski gospodarski krogi so izrazili željo, da bi se pri trgovinskem ministristvu osnoval oddelek za zunanjo trgovinsko politiko. Temu oddelku naj bi dodali tudi odbor, sestavljen iz izvoznikov in gospodarstvenikov. S pomočjo gradiva, ki bi ga ta oddelek zbral, naj bi naši trgovinski politiki dali povsem novo smer. Ker je blago, ki ga izvažamo, v veliki meri kmetijsko, bi tako posredno vplivali tudi na razvoj kmetijstva doma.

Stanovanjska akcija v Nemčiji

Dne 30. marca je bil izdan zakon za pospeševanje gradbe stanovanj. Finančni minister je določil 50 milijonov mark iz posojil za pospeševanje porok za zidanje majhnih stanovanj. Poleg tega so hišni lastniki primorani znesek, za katerega je bil hišni davek znižan od 1. aprila dalje, za poslovni leti 1935 in 1936 izročiti državi kot obrestno posojilo. Ta denar naj se tudi uporabi za zidanje majhnih stanovanj. Računajo, da bo ta znesek znašal okoli 20 milijonov mark; skupno je bilo torej stavljeno stanovanjski akciji na razpolago 70 milijonov mark. Država podpira zidanje majhnih stanovanj še z raznimi drugimi olajšavami, predvsem so te olajšave davčnega značaja. Država bo prevzela tudi 75% jamstvo glede hipotek na nova majhna stanovanja. — Pri nas prepuščamo podobne probleme lastni usodi.

Hranilnice hočejo pupilarni denar

V prostorih Mestne hranilnice v Zagrebu je bila seja upravnega odbora Zveze hranilnic kraljevine Jugoslavije. Predsedoval je predsednik Rudolf Erber, zagrebski župan. Iz Slovenije sta prisostvovala predstavnika Mestnih hranilnic v Ljubljani in Mariboru. Po seji je bila izdana posebna izjava, ki ugotavlja, da se je upravni svet zveze bavil s težkim položajem naših hranilnic. Izjava vsebuje sedem točk. Prva pravi, da je ljudsko varčevanje mogoče dvigniti edino s pomočjo mreže samoupravnih hranilnic altruističnega značaja. 2. V ta namen so skoraj vse države izdale zakone, ki natančno odmerjajo naloge in področje hranilnic; tako so bile temelj za osnove občinjskih hranilnic. 3. Na Češkoslovaškem in Poljskem so takšni zakoni pripomogli k ustanovitvi 700 samoupravnih hranilnic, ki so zbrale okoli 50 milijard dinarjev. Pri nas je radi pomanjkanja takšne zakonodaje samo 58 samoupravnih hranilnic, ki imajo približno dve milijardi dinarjev. 4. Zato zahteva zveza, da se načrt zakona o hranilnicah, ki je bil pripravljen že leta 1927, takoj uzakoni. 5. Ker takšen zakon še ne obstoji, niso vlade pri pobujanju gospodarske krize v svojih novih naredbah upoštevale koristi samoupravnih hranilnic, kakor so to storile glede pooblaščenih državnih denarnih zavodov. Ti ukrepi so bili zato izvršeni na škodo samoupravnih hranilnic. 6. S tem, da je bil našim hranilnicam odvzet pupilarni denar, je bila zrušena karakteristika samoupravnih hranilnic, ki jim po vsem svetu priznavajo pupilarno varnost; saj tudi naše hranilnice izpolnjujejo vse pogoje, ki so potrebni za popolno varnost nalaganja denarja. 7. Upravni odbor prosi vlado, naj čimprej uzakoni zakonski načrt o hranilnicah.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani ima v petek, dne 12. aprila 1935 ob 8.30 dopoldne v svoji sejni dvorani javno plenarno sejo.

Poravnalno postopanje je uvedeno v zadevi Svetozara Jovanovića, lastnika tovarne perila na Kleanu pri Kranju. Poravnalni sodnik Jurij Gregore, starešina okrajnega sodišča v Kranju, poravnalni upravnik dr. Ženko Fran, odvetnik v Kranju. Prijava terjatev do 27. aprila. Poravnalni narok 3. maja ob 10 pri sodišču v Kranju. Ponuja 40%.

Obični zbori: Zveza slovenskih združenj 8. aprila ob 10 dopoldne v dvorani Delavske zbornice. Na dnevnem redu je poleg običajnih poročil tudi sklepanje o dotaciji sanacijskega fonda po uredbi z dne 23. novembra 1934; Ljubljanski velesejem, r. z. z. o. z. 16. aprila ob 11 v Zbornici za TOI v Ljubljani (rač. zaključek in volitve nadzorstva); Združene opekarne, d. d. v Ljubljani 16. aprila ob 11 (bilanca, dopolnilne volitve uprave in nadzorstva); Strojne tovarne in livarne, d. d. v Ljubljani 17. aprila ob 11 (bilanca 1934, dopolnilne volitve uprave in nadzorstva); I. Blasnica nasl., univerzitetna tiskarna, litografija in kartonaža, d. d. v Ljubljani 27. aprila ob 17 (bilanca 1934, volitve nadzorstva).

Tovarna svila v Indiji. Občinska uprava v Indiji bo sklenila sporazum s neko industrijsko skupino na Češkoslovaškem in namerava postaviti v Indiji veliko tovarno tkanin. V smislu tega sporazuma je občina odelopila družbi veliko zgradbo in veliko stavbišče. Družba se je obvezala, da bo zaposlila predvsem delavce iz Indije. Tovarna bo proizvajala samo najfinjšo svilo in druge tkanine. V smislu pogodbe mora biti urejena kar najmodernejše. Takoj v začetku bo zaposlila nad 300 delavcev. Z delom pričnejo v najkrajšem času.

Avtomobilska zveza Berlin—Jadransko morje. Nemško avtobusno podjetje »Alpen- und Süd-Express« Göttritz v Drazdanih namerava vpeljati avtomobilsko zvezo Berlin—Jadransko morje. Avtomobili bodo vozili iz Nemčije proti Sarajevu, nadalje v Dubrovnik, Split, Šibenik, Plitvice, Sušak in Benetke.

Napad na holandski goldinar. V zadnjih dneh se je izvršil hud napad na holandski goldinar, ki ga neznane sile potiskajo navzdol. Holandska banka je zato dvignila obrestno mero, da bi privabila kapital zopet nazaj, toda uspeha zaeenkrat še ni

imela. Zato računajo v finančnih krogih, da bodo diskontno mero še zvišali, in sicer kar za 1%, to je na 4.5. Ti napovedani ukrepi so že imeli ugoden učinek, saj se je goldinar zopet utrdil.

»Banca d'America e d'Italia« s sedežem v Rimu (delniška glavica 200 milijonov lir) je imela v preteklem letu 19.67 milj. lir kosmatega dobička (prejnjše leto 20.83) in 409.650 lir čistega dobička (190.222). — Anglo-češkoslovaška in praška kreditna banka, katere glavica je po 51% v drž. rokah, je imela lansko leto 55.9 milj. Kč (prejnjše leto 63.9 Kč) kosmatega dobička in 662.632 (648 tisoč) Kč čistega dobička.

Propaganda za telefon v Franciji. Ker ima Francija v primeri z raznimi drugimi velikimi sosedji razmeroma malo telefonov (Francija 1.300.000, Nemčija 2.960.000, Anglija 2.109.000 in USA 17.426.000), je sedaj pošto ministristvo sklenilo povečati propagando za porabo telefona v Franciji in bo še povečalo ugodnosti telefonskih naročnikov. Obenem pa je vpeljala premije za one uradnike svojega resora, ki pridobije nove telefonske naročnike. Premija znaša 25 in 50 frankov.

Naš značni promet

Po podatkih družbe Aeroput, ki opravlja značni promet v naši državi, se je lani poslužilo značne poti v naši državi 3652 potnikov (1933 samo 1947), kar je rekordno število. Primerno se je povečala tudi količina prevožene prtljage, padel pa je blagovni promet, znašal je namreč samo 2570 kg v primeri s 15.285 kg v letu 1932. Zaradi tega so se dohodki od rednega prometa povečali od 0.5 milj. Din leta 1933 na 0.85 milj. Din lani. Družba uživa letno 9 milj. Din subvencije. Dohodki od nerednih poletov niso znatni in so dosegli komaj 0.13 milj. Din. Zanimiva je naslednja primerjava: domača letala so lani prevozila 245.155 km, tuja letala čez našo ozemlje 445.902 kilometra. V programu družbe so za 1935 naslednje proge: Belgrad—Dunaj (od 1. maja do 31. avgusta), Belgrad—Zagreb (od 1. aprila do 31. oktobra), Belgrad—Skoplje (od 1. maja do 30. avgusta), Belgrad—Sarajevo (od 30. aprila do 31. avgusta) to so vsakodnevne linije razen nedelje. Nadalje sta v programu še progi: Ljubljana—Sušak—Zagreb dvakrat dnevno razen nedelje v obeh smereh od 15. maja do 31. avgusta in Skoplje—Bitolj—Solun enkrat tedensko v obe smeri od 1. maja do 31. avgusta. Nadalje obstoji namera Čehov, da uvedejo značno zvezo Sušak—Split, za kar je družba že dala svoj priznanek.

Borza

Dne 8. aprila 1935.

Denar

Holandski goldinar, ki je v zadnjem času predmet mednarodne pozornosti, se je nekoliko utrdil. Tudi lira je nekoliko napredovala, prav tako dolar! V ostalem ni izprememb.

Dunaj-Zagreb 859—869, Dunaj-Belgrad 863.27 do 866.27, Grčija-Zagreb 29.90—30.65, Grčija-Belgrad 29.15—29.85, priv. klir. London-Zagreb 230.65 do 232.25, priv. klir. London-Belgrad 232.12 do 233.72, privat. klir. Madrid-Zagreb 582.50—582.50, priv. klir. Madrid-Belgrad 550 bl.

Ljubljana. Amsterdam 2965.75—2970.35, Berlin 1756.08—1769.95, Bruselj 745.35—750.41, London 212.65—214.71, Curih 1421.01—1428.08, New York 4362.54—4398.86, Pariz 289.60—291.08, Praga 183.35 do 184.46, Trst 365.27—368.35.

Zagrebski promet je znašal 583.502 Din.

Curih. Belgrad 7.02, Pariz 20.98, London 14.92, New York 809.25, Bruselj 52.40, Milan 25.75, Madrid 42.215, Amsterdam 208.25, Berlin 124.80, Dunaj 58, Stockholm 76.90, Oslo 74.95, Kopenhagen 66.00, Praga 12.91, Varšava 58.25, Atene 2.90, Carigrad 2.48, Bukarešta 3.05, Helsingfors 6.62, Buenos Aires 0.798.

Vrednostni papirji

Zagreb. Drž. papirji: 7% invest. pos. 78.50 do 79.50, vojna škoda 374—377, 6% begl. obv. 65.50, 8% Bler. pos. 78.50—79.50, 7% Bler. pos. 68.50 do 69.50, 4% agr. obvez. 47—49. — Delnice: Narodna banka 5100—5800, Priv. agr. banka 200—265, Trbovoljska 106 den.

Belgrad. Drž. papirji: agrarji 48—48.50 (48.25), vojna škoda 374.50—375.50 (375—376), 6% begl. obv. 66—66.25 (66.25), 7% Bler. pos. 68.25—68.75, 7% pos. Drž. hip. banke 72.50 bl. — Delnice: Narodna banka 5800—5350, Priv. agr. banka 260—263.

Žitni trg

Novi Sad. Vse je neizpremenjeno. Tendence mirna. Promet srednji.

Budimpešta. Tendence: slaba. Promet: srednji. Pšenica: maj 15.40—15.59, zaklj. 15.30—15.40; junij 15.40—15.62, zaklj. 15.40—15.41. — Rž: maj 11.37 do 11.56, zaklj. 11.36—11.37; junij 11.45—11.65, zaklj. 11.40—11.42. — Koruza: maj 11.50—11.55, zaklj. 11.54—11.56; junij 11.36—11.45, zaklj. 11.36 do 11.37.

Chicago. Pšenica: maj 95.25, julij 92.50, september 92.625. — Koruza: maj 86, julij 79.50. — Oves: julij 47.25. — Rž: maj 57.50.

Winnipeg. Pšenica: maj 86.875, julij 86.875, september 88.25.

Spot

Drž. liga preteklo nedeljo

V nedeljo so prvokrat nastopili vsi nasprotniki in zato je bil program tudi izredno pester. Pa tudi brez presenečenj ni šlo. Nas je seveda najbolj zanimal nastop Primorja, ki je Baskovcem odvzelo dve dragoceni točki. Zaslužno je zmagalo in se iz zadnja mesta, katerega je prepustilo Gradjanskemu, prerinilo na predzadnje.

Tekmo je sodil prav dobro g. Podubsky iz Zagreba, ki je v deseti minuti odredil enominutni molk v počastitev spomina blagopokojnega kralja, najvišjega pokrovitelja nogometnega sporta. Igralci in občinstvo so mirno, stoje in odkriti počastili spomin svojega blagopokojnega vladarja.

Tabela po nedeljskem kolu izgleda tako-le

Hašk	5	4	0	1	11:6	8
Concordia	5	2	2	1	7:4	6
Hajduk	4	2	1	1	15:5	5
Slavija O.	5	2	0	3	8:19	4
Jugoslavija	2	1	1	0	3:2	3
BASK	3	1	1	1	7:7	3
Slavija S.	5	1	1	3	11:11	3
BSK	2	1	0	1	4:2	2
Primorje	3	1	0	2	4:8	2
Gradjansk	2	0	0	2	1:7	0

Podvezno prvenstvo

V podvezni ligi sta se srečali v nedeljo samo dve enajstorici in sicer mariborska Sloboda in Celje. Igra je ostala neodločena 2:2. Tabela v podvezni ligi pa je ostala neizpremenjena:

Železničar	10	6	2	2	27:20	14
Ilirija	8	5	2	1	31:10	12
CSK	8	4	4	0	24:11	12
Rapid	8	4	0	4	22:14	8
Maribor	10	3	1	6	13:29	7
Sloboda	10	2	3	5	12:48	7
Celje	8	2	2	4	13:16	6
Hermes	8	2	0	6	19:22	4

Pravilno!

Žal moramo biti pogosto priče, kako pri sportnih tekmah prevladujejo strasti in momentana razburjenost. Vendar nam sportniki, ki niso samo veliki tekmovalci, temveč tudi veliki mozeje, večkrat dokažejo, kaj je pravega sportnika vredno, in take dogodke bi moralo vse sportno časopisje najmanj tako natančno in izčrpno poročati in poveljevati, kot sportne uspehe. Kajti obvladanje celega tekmeva je važnejše, kakor obvladanje misli in tehničnih vaj.

Pred kratkim se je vršil v veliki sportni dvorani Pariza zimski teniški turnir. Šved Schröder in Irec Rogers sta nastopila nasproti francoskemu paru Borottra-Bernari. Igra je bila že pred odločitvijo, še posrečena žoga in irsko-švedski gostje bi zmagali. Schröder je imel začetni udarec, v bližini mreže je stal Rogers na preži. Ostro je letela žoga tik mimo lica na nasprotno polovico ter padla dobro plasirana, za Borottra nedosegljiva, malo pred črto na tla. Sodnik je imenoval gosta za zmagovalca, čemur se francoska igralca, kakor tudi občinstvo ni protivilo.

V tem trenutku pa pohiti Irec k nepristranskemu sodniku in poda sledečo izjavo: Začetna žoga mogoče partnerja Schröderja me je ob letu mimo nalahko zadela. Češar ni mogel nihče opaziti. Udarec je neveljaven, igra zaradi tega še ni končana. Prosim za ponovitev. — Tako se je zgodilo. Vendar sta imela gosta sedaj smolo. Nasprotnika sta zmagala. Francozoma se je pozneje posrečilo celo postati zmagovalca na turnirju.

Usoda ni bila lrcu hvaležna, tembolj hvaležni so se mu pa izkazali gledalci ter ga nagradili za njegovo zgledno držanje s spontanimi ovacijami. In to s polno pravico!

Nov svetovni rekord v plavanju. Nemci prirejajo zadnje čase tako zvane olimpijske preizkušnje, na katerih pregledujejo svoje najboljše sportnike, ki pridejo v poštev za olimpijske igre. Tako so imeli tudi v nedeljo v Disseldorfu veliko izbirno tekmovalje v plavanju, na katerem je postavil Sietas nov svetovni rekord v prsem plavanju na 200 m s

časom 2:42.4, s čimer je prejšnji rekord Francoza Cartoneta izboljšal za dve desetinki sekunde. Isto progno pa je preplaval gdca Genenger v času 3:00.8, kar pomeni nov evropski rekord, ker je prejšnjega držala Danka Jacobsen s časom 3:03.4. Končno pa je postavil Fischer nov nemški rekord v 100 m kravalu s časom 58.6 sekund.

Samo sport, katerega pravila so lahko razumljiva in katerega borba je pregledna, more postati popularna!

Ako iščemo vzrok, zakaj postane ena sportna igra bolj priljubljena kot druga, takaj privlači našo pozornost na sportnem polju takoj razume. Vidi razliko običajni moštvi in opazi, da gre za to, spraviš žogo v dobro zavarovana vrata. Stranka, ki pri tem spretnost postopa, je zmagala. Isti pregled nudi tudi rokomet. V državah, kjer se godi, kaže v teku par let obstoja mogočen razvoj navgator ter si pridobiva še vedno nove množice. — Dokaz nasprotnega je rugby, pr nas skoro nepoznana igra. Tudi tukaj se bojuje dve moštvi eno proti drugemu. Tudi tu opazi lažjak, da se bori za žogo. Ali potem se mu zavije vee v tamo. Enkrat ali o trih, enkrat o petih točkah, ki se se dosegje. Borba postane tako računalska naloga. Gledalci ne more več slepiti, zabava se še nekoliko nad pretopi, odide — in se ne vrne nikoli več.

Proti nepriljubljenosti sporta, pri katerem se mora računati, imamo univerzalno sredstvo, t. j. povrativ k najenostavnejšim, lahko razumljivim formulam. Kjer je to mogoče, so se dejansko tudi že potrudili. Tako pred ni bilo mogoče pri umetnem skakanju zasledovati posameznih ocen. Šele po tekmi se je pričelo računanje na dolgo in široko a koefficienti težkosti, srednje vrednosti, jo in slavin, vse naj bi nazvavilo subjektivne ocene po moštvi pravilne in objektivne. Posledica pa je bila: plavalne tekme so se že davno končale, skakalci in vnetaji gledalci pa so še vedno čakali na dolovitev zmagovalca po točkah. Ni čuda, če gledalec niso karzali za take borbe nobenega zanimanja in uporabljajo umetno skakanje in skakanje s stolpa kot dobrodošel odmor. — Sedaj se pa razgledaj število točk takoj po skoku in gledalec z lahkoto zasleduje razliko med enim in drugim konkurentom. Vseštih tako dolgočasna skakanja sedaj ravno najbolj priljubljenjo gledalca, ki jih opazuje z zanimanjem.

Mnogokrat se seveda takšne pomanovitve pravil ne dajo izvesti, tudi če bi naši sportni voditelji to hoteli, kar nasprotuje mednarodnim pravilom. Tu se mora postopati seveda na drug način, da se poskrbi za to, da so gledalci vedno na jasnem. Z navodila v programih so lahko zelo koristna. Uporabiti se morajo vsa tehnična sredstva, da se gledalcem pregled tekmovalca čimbolj poenostavi. Mož pri mikrofonu lahko s pomočjo zvočnika opravlja važno delo. Razen tega spadajo v to skupino tudi še klavirski znaki in števila, kakršna se pr uporablja naši lahoteleci in ki omogočajo, da prost s enim pogledom v program takoj ve, kdo je ravnokar tekel mimo. Take števila bi priporočal tudi našim plavcem. Tukaj se sicer pri vsakem startu napovedujejo tekmovalci, vendar to matriko razume. Ker mnogokrat nekateri prijavljeni manjkajo, stoji neradko na startnem kamnu popolnoma drug plavalec, kot si ga laik s pomočjo programa predstavlja. Tekoča numeracija plavalev v programu in potem različno objavljanje teh številk na kartonih, prijtnih na desnovah za startni kamni, bi bilo takaj Kolombovo jajo. Mogoče je, da se sedaj zapravlja z nerazumljivim napovedovanjem, bi točaj odpadlo.

Da zve pri gledalcu vedno za jasnost, nam kaže sledeči razločno primer iz lahke atletike. V nasprotju s tem, kjer lahko laik sam določi, kdo je prišel prvi na cilj in s tem zmagovalce, so tehnične vaje lahke atletike izgubile zelo na zanimanju, ker ni bil izražen boj moči proti moči in ker se zmagovalca določijo šele po merjenju. Šele s pomočjo markacije z zastavicami, katero so pri nas upeljali lanske leto na halkanjskih igrah v Zagrebu, se je dvignila nekoliko tenzija, ki je vedela, da vaje. Sedaj vidi gledalec v vsakem trenutku, kako daleč je posamezni tekmovalce vrzel ali snil in koliko je oddaljen od rekorda. Gledalec se s tem zabudi zanimanju, se navduši in pridobljen je kot stalen čast.

Kakor pri omenjenem rugbyju, tako so tudi snobno nepoznana pravila pri z vzhoda prinesenem jinitisu in prosti (amerikanški) rokborbi, ki ne dopuste, da bi se št dve stvari tako priljubljene grško-rimske rokborbe razvili. Kako nepriljubljeno so zmage po točkah pri boksu, za to ne manjka dokazov.

To je bilo samo nekaj primerov, ki bi se dali poljubno razmnožiti. Kolikor primerov bi tudi našel, vsi bi služili samo kot dokaz, da se mora stremeti v sport vedno bolj za tem, da se tudi gledalcem laiku napravi vse kolikor mogoče jasno. Zmagovalci v tej borbi bodo ostali vedno eno sportne panoge, ki se ne spuščajo v nufake komplikacije. Gledalec more namreč samo takrat horbo doživeti, če jo tudi razume. L.-of.

ZSK Hermes. Centralni odbor. Prva seja novovlojenega odbora bo drvel točno ob 18.15 v lokalni s glavnem kolektorju. Predsed je val gospodje, da se iste znamenjivo udelede!

Pozor gostilničarji, gospodinjice, neveste itd.

Predem kupujete belo ali sivo tkanino za namizje, posteljno in telesno perilo, zahtevajte vzorce (brezplačno) od tvrdke Pavla Stranaky, tov. zaloga. Tržišče Vata in predvaja tudi vedno v zalogi. Najnižje cene! En sam pokus Vas prepriča o kakovosti blaga.

ROOTES Ltd. LONDON

PRVOVRSTNI ANGLEŠKI
AUTOMOBILI ZNAMKE

HILLMAN

NAJPRIMERNEJŠI ZA NAŠE RAZMERE

IZLOŽBENI PROSTORI
DUNLOP - GUNDULICEVA UL. 7
ZAGREB

Otvoril sem trgovino s sadiem in zelenjavo

na Miklošičevi cesti 5 poleg Orand
Hotela Union v bivšem paviljonu cve-
ličiarne Korsika. Cene konkurenčne,
kvaliteta prvovrstna.

Se priporočam

Ludvik Korče.

Zapustil nas je za vedno naš nad vse ljubljani soprog, oče, brat, stric in svak, gospod

Franc Jernejčič

železniški nadsprevoznik v pokoju

dne 7. t. m. po kratki, mukepolni bolezni, previden s tolažili svete vere. Pogreb nepozabnega pokojnika bo v torek, dne 9. aprila 1935 ob petih popoldne izpred mrtvašnice državne splošne bolnišnice na pokopališče k Sv. Križu.

Moste-Ljubljana, dne 8. aprila 1935.

Globoko žaluječi:

Katarina, soproga; Josip, Franc, Stanko, Mirko, sinovi; Anica, hčerka — ter vse ostalo sorodstvo.

POMARANČE

španske (specijalna znamka Zlati Jelen)
Jaffa (najfinejše, sladke)
Italijanske (rudeče in navadne)

LIMONE

v največji izberli in vedno
sveže kakor tudi razno
drugo južno sadje in
zelenjava

le pri specialni
uvozni trgovini

M. STELE & I. PIELICK

trgovina s sadjem
na debelo

Ljubljana

Pogačarjev trg
knezoškofijska palača

Največja izbira!

Kvalitetno blago!

Najnižje cene!

Zahtevajte ponudbe!

Pridite in oglejte si...

Moške obleke Din 250.-
damski plašči 170.-
otroške obleke 75.-
modne hlače 70.-
Hubertus plašči za dame . . . 250.-
Hubertus plašči za moške . . . 292.-

ANT. KRISPER

Mestni trg 26 LJUBLJANA Stritarjeva ul. 1-3

Tinčkove in Tončkove prigode

2.

Proračun za popravilo splava



»Zdaj pa preudariva, kaj potrebujeva, da spraviva splav spet v red,« je dejal Tinček.

Po kratkem premišljevanju sta ugotovila, da potrebujeta: 2 zvitka strešne lepenske, 12 okenskih šip, 1 pečno cev, zavitek žebeljev, čeber barve — da, tudi 2 tečaja za vrata potrebujeta. To bi bilo za enkrat vse.



Kmalu nato sta že peljala nakupljene reči k splavu.
»Vzemita nas s seboj!« so spotoma prosili otroci.
»Zdaj ne,« sta odklonila. »Saj vidita, da imava polno. Na poti nazaj vas vzemeva v voz. Na svidenje!«
Tonček je pognal avtomobil. Glasno ropotajoč je oddrdal.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; klenitovanjski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska 3 mm visoka petlin vrstica po Din 250. Za plamene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Prireditve

Kavarna Stritar
Vsak večer koncert.

Pouk

Italijanski pouk
privatni, želim prejemati.
Ponudbe upravi »Slov.«
pod »Privatni pouk« 3960.

Službodob

Sprejem potnika
verziranega v čevljarstvo
stroki, vojašine prostega,
neoznjenega, po možno-
sti avtomobila, za poto-
vanje po vsej Jugoslaviji,
proti fiksnim plačil. Nastop
takoj. Ivan Prešern, tov.
čevljar, Kranj. (b)

Monter

vesten, samostojen, za vo-
dovodno instalacijo, z več
letno prakso — se sprejme
takoj. Maks Ussar, Mari-
bor, Gregorčičeva 17. (b)

Trgovski pomočnik

agilen, mlajša moč, me-
šane stroke, se sprejme
takoj v manjšo trgovino z
mešanim blagom na de-
želi. Hrana in stanovanje
v hiši. Ponudbe s sliko in
zahtevki plače ter znam-
ko za odgovor je poslati
upravi »Slov.« pod značko
»Agilen« 3969. (b)

Dva kroj. pomočnika

sprejme v stalno službo
Dolinske Karol, Kamnik.

Zanesljivo osebo

s potrebnim kapitalom
sprejme vpeljana tvrdka
kot zastopnika. Deloval
bi samostojno v dravski
banovini z živo perutnino
ter eventualno z morskimi
ribami. Ponudbe pod
št. 40089 na Publicitas,
d. d., Zagreb, Ilica 9.

Čevljar, pomočnika

za šivana dela sprejme
takoj Alfonz Zarnik, Ga-
jeva 9. (b)

Denar

Posojila

na vložne knjižice daje
Slovenska banka, Ljub-
ljana, Krekov trg 10

Vnajem

ISČEJO:

Iščem

1 veliko event. 2 majhni
svetli sobi v strogem cen-
tru za takoj. Ponudbe v
upravo »Slov.« pod »Ate-
lje« št. 3957. (m)

Posestva

Doben oglas v »Slovenca«
posestvo ti hitro prodaja;
če že ne v gotovim denarjem
nač kupca ti s knjižico da.

Posestvo naprodaj

V Zabnici pri Škofiji Loki
je naprodaj lepo pose-
stvo: hiša, gospodarsko
poslopje, ca. 14 ha zelo
rodovitne zemlje; 6 ha
leži tik ob hiši, vrt in
njive, 6 ha je po večini
zaraščenih gozdov, ostalo
travnj. Več se poizve
pri: Fr. Juvan, Ljubljana,
Šmartinska cesta 26. (p)

Novi hiši

ob Dunajski cesti, zraven
Ljubljane — prodam za
vsako ceno. — Ponudbe
upravi »Slovenca« pod
šifro »40.000 Din gotov-
vine« št. 2915. (b)

Kupimo

Pisalni stroj
dobro ohranjen, kupimo.
Najnižje ponudbe na upr.
»Slovenca« pod »Stroj«
3720. (k)

Vsakovratno

zlatu kupuje

po najvišjih cenah
CERNE, ruvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3.

Auto-motor

Avtomobilisti!

Vaš avto Vam nanovo liča
ali taceira pri strokovni
izvršitvi najceneje Martin
Mali, Avto »Duc« ličanje
in tapetiranje, Domžale. f

Glasba

R. Warblinck

najstarejša tavnica
klavirjev

Ljubljana
Gregorčičeva ul. 5 f.

Prodaja inozemskih in
lastnih izdelkov
Strokovnaška popravila
in uglaševanje
Najcenejša izpo-jevalnica
Obročna odplačevanja

ČITAJTE IN ŠIRITE

»SLOVENCA«



Prodamo

Ce avto svoj stari prodajam
a motorja bi znebil se rad
brž kupcev ti mnogo prižene
Slovenca najmanjši inzerat

Kravlje maslo

(kuhano) razpošilja v vsa-
ki množini Franc Senčar,
trgovca, Mala Nedelja. (l)

Prima sport. suknjiče

po 98 Din, pumparice,
modne hlače itd., kupite
zelo ugodno pri Preskerju,
Ljubljana, Sv. Petra ce-
sta 14. (l)

Narodna noša

kompletna, naprodaj. Po-
izve se pri podruž. »Sl.«
v Trbovljah. (l)

Damske torbice,

potoval. potrebščine, de-
narnice itd., dobite po-
ceni pri

J. Karlo, Maribor,
Trg Svobode 6.

Naročila in popravila iz-
vršujem točno in solidno.

Telefon 2039

PREMOG

KARBOPAKETE

DRVA, KOKS nudj

Pogačnik

Bohoričeva ulica št. 5.

Grobница

pri Sv. Križu naprodaj. -
Ponudbe upravi »Slov.«
pod št. 1000-3976. (l)

Širite »Slovenca«

Pri vseh ranah, poškodbah, opeklinah, hrastah, lišajih, turih, starih ranah morete s sigurnostjo uporabiti „FITONIN“
Steklenica Din 20.- v lekarnah. Po poštne povzetju 2 steklenici Din 50.-. Poučno knjižico št. 15 pošlje brezplačno „FITONIN“ dr. z o. z., Zagreb 1-78. (Reg. pod Sp. br. 1281 od 28. VII. 1933.)

Primož Trubar

19

Dne 4. aprila 1548 so se glasili ob devetih dopoldne vsi zvonovi ljubljanskih cerkva. Naznanjevali so čas, ko bo našel pater Tomaž zadnji počitek v blagoslovljeni zemlji. Ne samo ljubljanci, temveč tudi okoličani so bili zbrani v velikem številu pred minoritsko cerkvijo, da sprejmo slavnega govornika in vnetega spovednika na pokopališče. Ob devetih so vzdignili pogrebni krsto z mrtvaškega odra na samostanski poti in jo nesli v cerkev. V spremstvu mnogobrojne duhovščine je stopal na čelu sprevoda sam škof Urban Tekstor, da je s tem pokazal svojo hvaležnost pokojnemu gorečemu delavcu v dušnem pastirstvu. Po škofovi slovesni maši je stopil na leco minoritski provincial, orisal patra Tomaža vzgledno življenje in mu spregovoril zadnje besede v slovo.

»Pater Tomaž je bival že od mladih let v Ljubljani« — je razlagal pater provincial. »Pokojnikov oče je prišel iz mesta Salzburga ter se naselil kot trgovec med nami. Njegov sin je kazal že kot otrok posebno veselje do učenja in molitve. Vsak dan je stregel pri mašah v tukajšnji cerkvi. Deček je bil redovnikom tako všeč, da so ga sprejeli v samostan in ga poučevali v potrebnih vedah. Postal je mašnik, duhovni pomočnik in sloveč pridigar. Ne bom govoril o tem, koliko poslušalcev je potrdil v veri, koliko jih odvrnil od krivoverstva in koliko jih ugrabil pripeljal na pot zveličanja. Zdaj ga je pa tako naglo ugrabila neusmiljena usoda! Nikar ne ugibajmo, kdo bi bil kriv njegove smrti. »Ne sodite, da ne boste sojeni!« — tako govori Gospod. Uklonimo se nerazumljivim božjim naredbam in molimo za dušni mir dragega pokojnika.«

Po opravljenih molitvah se je razvil veličasten sprevod na pokopališče k Svetemu Petru. Ne samo duhovniki, temveč vsi spremljevalci so nosili v rokah prižgane sveče. Pri odprtem grobu je izrekel škof, prevzet ginjenosti, sledeče kratke besede:

»Počivaj v Bogu, neustrašeni borec za versko edinost! Veliko izgubljenih si privedel v naročje katoliške Cerkve. Upamo, da si prejel za svoj trud večno plačilo.«

Potem se je množica razšla. Zavedala se je velike izgube moža, iztrganega v krepkih moških letih iz srede apostolskega dela. Takratna zdravniška veda ni mogla dognati pravega vzroka smrti, zato se je ljudstva toliko bolj oprijemala misel o zločinstvu. »Kdo je bil zmožen storiti kaj takega?« — so vpraševali drug drugega. Gledali so okrog sebe, če bi bil kak Trubarjanec pri pogrebu, toda nobenega niso opazili.

Zelo previdni so bili drugoverci, da se ni v dan pogreba nobeden prikazal med ljudstvom. Množica je bila tako razdražena, da bi bila lahko nastala iz neznanega povoda velika nesreča. Opomniti moramo, da je imelo ljudsko sumničenje še večjo podlago v tem, ker je prav tisto leto par mesecev poprej umrl v Novem mestu frančiškam pater Janez za ranami, zadanimi mu od nekega luterana.

Po smrti patra Tomaža so protestanti mirnejše dihal. V Ljubljani ni bilo zdaj nobenega govornika, ki bi bil s tako prepričevalno silo žigosal odpadnike in njih verske zmote, kakor jih je pokojnik. Zato pa katoličani niso več tako obiskovali minoritske cerkve kakor poprej. Redovnikom so usahnili dohodki, miloščine je bilo vedno manj in samostan je prišel skoro na nič. Tako zelo se je poznala izguba enega človeka.

Pa tudi luteranstvo ni posebno napredovalo. Glavna ovira je bila ta, ker Trubar ni smel javno govoriti. Njegovi pristaši so prosili na vse strani, da bi njih voditelj zopet nastopil kot pridigar, toda ničesar niso mogli doseči. Zadnje upanje jim je bil mogočnjak Ivan Ungnad, duša vsega luteranskega delovanja med plemstvom. Ungnad je bil takrat vrhovni poveljnik za Štajersko, Koroško, Kranjsko in Hrvaško. Imel je velik vpliv po vseh teh deželah, pa tudi on ni mogel pomagati novovercem. V še večji veljavi je bil pri kralju škof

Tekstor. Tekstor in njegov mogočni nasprotnik Ungnad sta živela v hudih verskih bojih, toda škof je ostal zmagovalac. Ungnad je moral odložiti čast vrhovnega poveljnika in se izseliti v Würtemberg.

Luterani so premišljevali, kaj bi ukrenili v tem obupnem stanju. Skenili so, naj njih vodja zopet začne pridigovati v špitalski cerkvi svete Elizabete. Trubar, čeprav izobčen iz družbe katoličanov, je storil po njih volji. Toda ni govoril trikrat ali štirikrat, ko je prišel kraljevi ukaz, da mora zapustiti avstrijske dežele. Ukaz je bil utemeljen s tremi stavki: »Trubar je smel priti iz Trsta v Ljubljano le s tem pogojem, da ne bo javno nastopal v cerkvi. Tega pogoja se ni držal, zato je zdaj nemogoča vsaka pritožba zoper izgnanstvo. V enem mesecu mora zapustiti Avstrijo.«

Kranjski protestanti niso imeli nobenega orožja več, da bi se z njim branili. Trubar pa tudi ni dosti premišljeval, kam bi odšel. Saj so sinovi kranjskih plemičev in meščanov obiskovali šole v nemških krajih. Mesta Tübingen, Wittenberg in Jena so jim nudila višjo izobrazbo, v njih so bila središča luteranstva in najbolj iz njih je dohajala k nam nova vera. Tja v krog nemških predikantov je nameril Trubar svoje korake. Tam v družbi verskih reformatorjev je želel delovati v prosep Lutrovega evangelija ter seznanjati z njim tudi svoje rojake v slovenski domovini.

DVANAJSTO POGLAVJE.

Slovo od domovine.

Trubar ni dolgo odlašal z odpotovanjem v Nemčijo. Dobro vedoč, da ni mogoča nobena pritožba zoper izgnanstvo, je kmalu uredil svoje stvari. Glavna želja, ki jo je imel pri slovesu, je bila ta, da bi Slovincem oznanjeval evangelij vsaj s pisanjem in tiskom, ker ga ne more več z govorjenjem.